Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Nový právní rámec ochrany osobních údajů v evropském prostoru

Obecné nařízení GDPR

Historie ochrany OÚ – pozadí vzniku GDPR

- 1950 – Evropská úmluva o ochraně lidských práv a zákl. svobod
- 1981 – Úmluva o ochraně osob se zřetelem na autom. zprac. os. dat
- 1993 – Ústava české republiky a listina zákl. práv a svobod
- 1995 – Směrnice EU o ochraně osobních údajů (95/46 ES)
- 2000 – Princip bezpečného přístavu – zneplatněn 2015 (USA x EU)
- 2000 – Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

Postupné zpřísňování národních legislativ na ochranu osobních údajů

- 2002 – Směrnice EU 2002/58/ES (ePrivacy)
- 2016 – Nařízení EU 2016/679 (GDPR), Nařízení EU 2016/680 (tr. činy)
- 2017 – *Nařízení o soukromí a elektronických komunikacích (PECR)*

Obecné nařízení GDPR a národní legislativa

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES

- ***účinnost od 25.5.2018***

==========

ZÁKON č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

ZÁKON o zpracování osobních údajů – tzv. adaptační zákon

- ***ve schvalovacím řízení***

VYHLÁŠKA č. 316/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti

Obecné nařízení GDPR

- přijato 16.4.2016, platnost od 24.5.2016**, účinnosti** (použitelnosti) **nabývá 25.5.2018**
- **obecná platnost** - univerzální použitelnost ve všech státech Evropské unie (vč. Islandu, Norska a Lichtenštejnska)
- vzniklo jako reakce na technologický pokrok v oblasti informačních a komunikačních technologií
- v českém právním prostředí **působí změnu zákona č. 101/2000 Sb.**, o ochraně osobních údajů
- kompletní právní rámec ochrany osobních údajů bude tvořen Obecným nařízením a v budoucnu nově přijatým zákonem o zpracování osobních údajů vč. souvisejících zákonů

Obecné nařízení GDPR a národní legislativa

Další dokumenty vydávané k obecnému nařízení GDPR

Pracovní skupina WP29 - nezávislý evropský poradní orgán na ochranu dat a soukromí

- vydává **pokyny**, **vodítka** a **doporučení** která mají poskytnout určitý výklad k některým ustanovením obecného nařízení GDPR

Úřad na ochranu osobních údajů (ÚOOÚ)

- na svých stránkách **www.uoou.cz** zveřejňuje vlastní stanoviska a pokyny k obecnému nařízení GDPR
- zveřejňuje materiály WP29

Ministerstva, oborové svazy a profesní sdružení

- vydávají metodické materiály k implementaci GDPR vč. komentářů a právních stanovisek

Struktura (členění) Nařízení

- **Preambule** - obsahuje tzv. recitály, tj. ustanovení předcházející vlastnímu textu Nařízení. Jsou v některých případech výkladem či „důvodovou zprávou“ k některým ustanovením Nařízení. Celkem preambule obsahuje 173 odstavců.
- **Vlastní text** – rozdělen do 11 kapitol

  Kapitola I – předmět nařízení, věcná a místní působnost, pojmy

  Kapitola II – základní zásady zpracování osobních údajů

  Kapitola III – práva subjektu údajů

  Kapitola IV – povinnosti správců a zpracovatelů

  Kapitola V - postupy a pravidla pro předávání osobních údajů do třetích zemí nebo mezinárodním organizacím

Struktura (členění) Nařízení

Kapitola VI – dozorové úřady na národní úrovni

Kapitola VII – součinnost mezi dozorovými úřady a Evropským sborem pro ochranu osobních údajů

Kapitola VIII – právní ochrana subjektů údajů, odpovědnost a sankce

Kapitola IX – zvláštní situace při zpracování osobních údajů

Kapitola X – prováděcí právní předpisy

Kapitola XI – závěrečná a zrušující ustanovení

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Základní změny a dopad nařízení

Věcná a místní působnost

Změny v ochraně osobních údajů

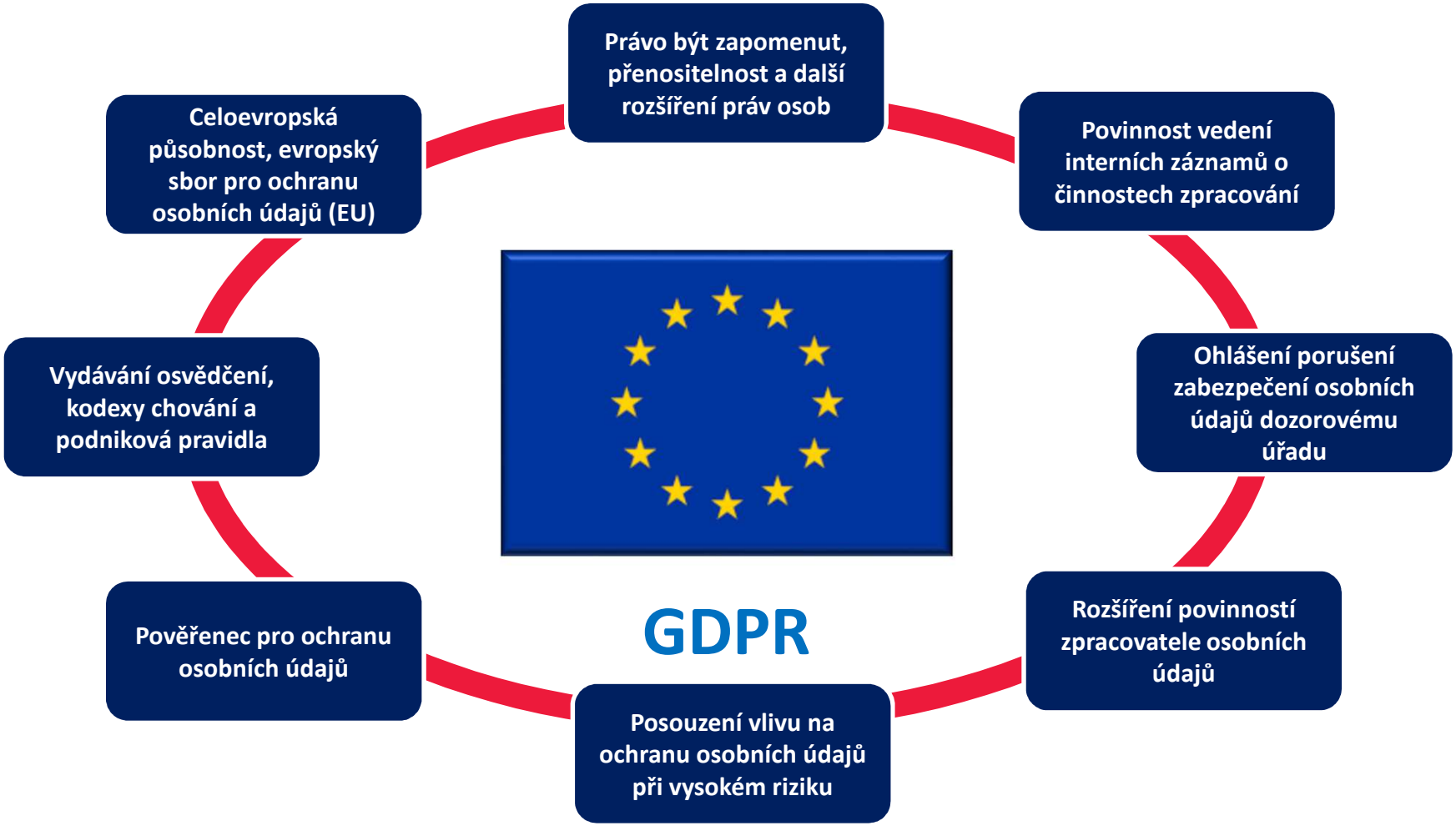

Obecné nařízení GDPR

GDPR nově přináší

- **rozšíření určení co je osobním údajem**
- právo SÚ na výmaz („být zapomenut“)
- právo na přenositelnost OÚ
- **zpracování ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci**
- **povinnost vést záznamy o činnostech zpracování** (nahrazení registrační povinnosti)
- **posouzení vlivu na ochranu osobních údajů**
- přístup založený na riziku, předchozí konzultace
- **ohlašování případu porušení zabezpečení osobních údajů Úřadu pro ochranu osobních údajů vč. subjektu údajů**
- **ustavení pověřence pro ochranu osobních údajů**
- sankci až 20 mil. EUR nebo 4% obratu skupiny

Na koho GDPR dopadá

Nařízení dopadá na kohokoliv (i mimo EU), kdo shromažďuje či zpracovává osobní údaje občanů – subjektů údajů členských zemí EU. Nařízení v mnoha ohledech stírá rozdíl mezi správcem a zpracovatelem

Veřejný sektor

- výkon veřejné moci
- veřejný zájem
- ostatní činnosti

Soukromý sektor

- nabídka zboží a služeb
- monitoring chování FO
- ostatní činnosti

Výjimky z působnosti Nařízení:

- zpracování OÚ nespadá do působnosti práva EU (zpravodajské služby)
- zpracování při výkonu činností společné zahr. a bezp. politiky EU
- zpracování za účelem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání TČ
- zpracování provádí FO výhradně pro své osobní a domácí potřeby

Věcná a místní působnost

Věcná působnost

- **zcela či částečně automatizované zpracování OÚ** (vč. Word, Excel…)
- **neautomatizované** (manuální) **způsoby zpracování OÚ**, které jsou již obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny

Nařízení se nebude vztahovat na manuální zpracování fyzických kopií dokumentů s osobními údaji, které nejsou nijak dále evidovány - ochrana podle přísl. ust. Obč.Zák

Místní působnost

- ke zpracování OÚ dochází v souvislosti s činností **provozovny správce nebo zpracovatele**, která se nachází **na území EU**
- **správce nebo zprac**ovatel OÚ se nachází **mimo EU**, ale dochází ke zpracování **OÚ subjektů**, které (kteří) se nacházejí **na území EU**

Věcná a místní působnost

Věcná působnost – výjimky

- zpracování OÚ v souvislosti se zajišťováním národní bezpečnosti
- zpracování OÚ při výkonu činností v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU (Europol, Eurojust)
- zpracování příslušnými národními orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování a stíhání trestných činů, výkonu trestů a prevence před hrozbami – ***upraveno Směrnicí 2016/680***
- zpracování provádějí **fyzické osoby výlučně v rámci domácí či osobní činnosti** – **neprofesní** (adresáře, soukromé databáze) – nesmí být sdíleny ani zveřejňovány (blogy, sociální sítě….) !!!kamerové systémy na soukromých objektech – veřejná prostranství!!!

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Pojmy a definice

Obecné nařízení – pojmy a definice

Definice (čl.4 Nařízení)

Subjekt údajů - pouze fyzická osoba, jíž se osobní údaje týkají. Údaje vztahující se k právnické osobě nejsou osobními údaji. Subjektem údajů ale pravděpodobně bude i FO podnikající – záleží na charakteru údajů - zda spadají do soukromého života nebo se týkají profesní činnosti

Osobní údaje - jakékoli informace, které se týkají určené nebo přímo či nepřímo určitelné **žijící** fyzické osoby

Zpracování OÚ - operace, nebo soustava operací, kterou systematicky provádí správce či zpracovatel za určitým účelem či cílem, a to bez ohledu na způsob nebo prostředky zpracování

Obecné nařízení – pojmy a definice

Omezení zpracování – označení uložených OÚ za účelem omezení jejich zpracování v budoucnu

Profilování - automatizované zpracování dat, jehož výsledkem je profil osoby - její chování, ekonomická situace, zdravotní stav, osobní preference, zájmy, spolehlivost atd. s cílem s významnou mírou pravděpodobnosti předpovídat chování či jednání konkrétního člověka

Pseudonymizace - zpracování OÚ vedoucích k tomu, že je již nejde přiřadit ke konkrétnímu subjektu údajů bez použití dodatečných informací, zpravidla uchovávaných odděleně. Je třeba ji odlišit od **anonymizace** – anonymizované údaje již nejsou osobními údaji a nespadají do působnosti Nařízení

Obecné nařízení – pojmy a definice

Příklad pseudonymizace

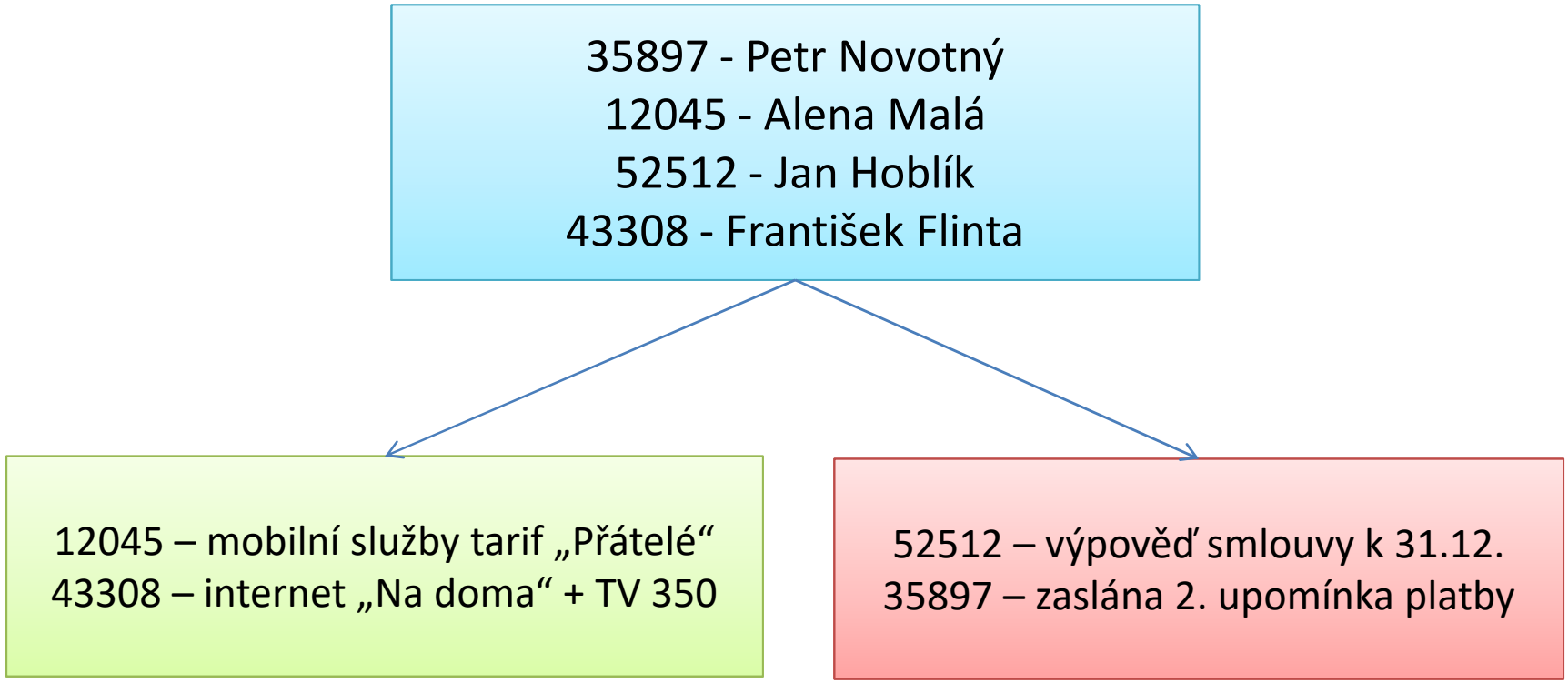

Obecné nařízení – pojmy a definice

Evidence - jakýkoli strukturovaný soubor osobních údajů, přístupných podle zvláštních kritérií (např. kartotéky)

Správce - fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci nebo jiný subjekt, který sám nebo společně určuje účely a prostředky zpracování OÚ

Zpracovatel - fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci nebo jiný subjekt, který zpracovává OÚ pro správce

Příjemce - fyzická nebo právnická osoba, orgán veřejné moci nebo jiný subjekt, kterému jsou OÚ **poskytnuty**

Souhlas subjektu údajů – jakýkoli svobodný, konkrétní, informovaný a jednoznačný projev vůle, kterým dává subjekt údajů prohlášením či jiným zjevným potvrzením souhlas se zpracováním svých OÚ

Obecné nařízení – pojmy a definice

Porušení zabezpečení OÚ (bezpečnostní incident) – situace, která vede k náhodnému nebo protiprávnímu zničení, ztrátě, změně nebo neoprávněnému poskytnutí nebo zpřístupnění OÚ

Genetické údaje – zděděné nebo získané genetické znaky, poskytující jedinečné informace o fyzické osobě

Biometrické údaje – technicky zpracované fyzické a fyziologické znaky nebo znaky chování fyzické osoby, umožňující nebo potvrzující identifikaci (zobrazení obličeje, očního obrazu, daktyloskopické údaje)

Údaje o zdravotním stavu – OÚ o tělesném nebo duševním zdraví fyzické osoby, vč. informací o poskytnuté zdrav. péči
(nikoli pouze schopen x neschopen)

Obecné nařízení – pojmy a definice

Hlavní provozovna – místo, kde se nachází ústřední správa v EU nebo provozovna, kde jsou přijímána rozhodnutí o účelech a prostředcích zpracování OÚ a tato provozovna má pravomoc vymáhat provádění rozhodnutí (u zpracovatele místo v EU, kde probíhají hlavní činnosti zpracování OÚ).

Zástupce – FO nebo PO písemně určená správcem nebo zpracovatelem k zastupování při plnění jejich povinností

Podnik – FO nebo PO, vykonávající hospodářskou činnost bez ohledu na jejich formu

Dozorový úřad – nezávislý dozorový orgán veřejné moci

Dotčený dozorový úřad – místně (sídlo správce, zpracovatele, bydliště subjektu) nebo věcně (podněty, stížnosti) příslušný dozorový orgán

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Osobní údaje

Zásady a zákonnost zpracování

Osobní údaje

Životní proces ochrany OÚ

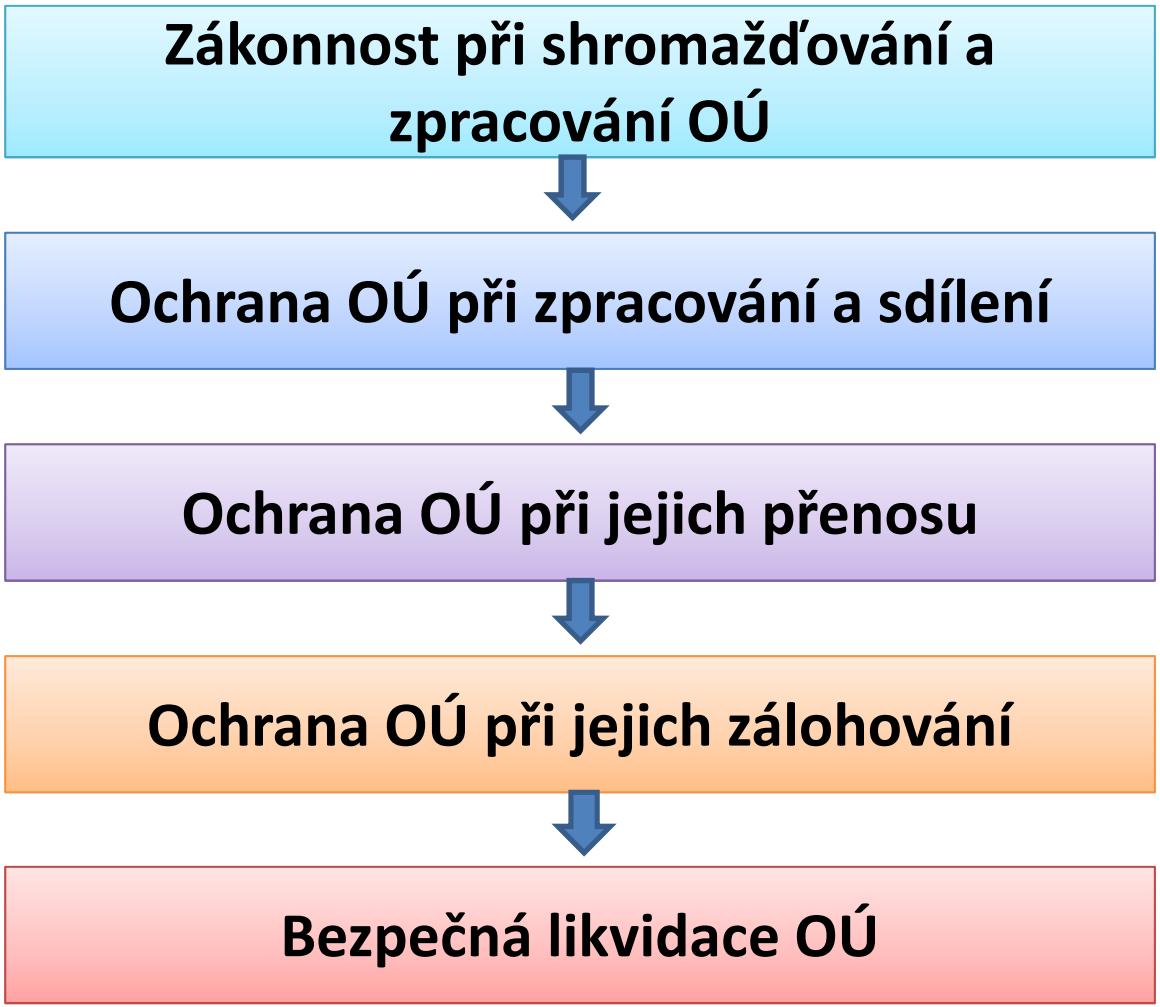

Osobní údaje

Čl. 4, odst. 1 Nařízení

„Osobními údaji jsou veškeré informace o identifikované nebo identifikovatelné fyzické osobě; identifikovatelnou fyzickou osobou je fyzická osoba, kterou lze přímo či nepřímo identifikovat zejména odkazem na určitý identifikátor, např. jméno, identifikační číslo, lokační údaje, síťový identifikátor nebo jeden či více zvláštních prvků fyzické, fyziologické, genetické, psychické, ekonomické, kulturní nebo společenské identity této fyzické osoby“

- je to tedy **jakákoli informace**, která se týká **určené** nebo **přímo či nepřímo určitelné** fyzické osoby
- **informaci lze označit za osobní údaj pouze v případě, že se týká žijící osoby**

Osobní údaje

Nejčastější obecné osobní údaje

- jméno, adresa, pohlaví, věk, datum narození, rodné číslo, místo narození, osobní stav
- fotografický záznam, video záznam, audio záznam, telefonní číslo, e-mailová adresa (zvláště pokud obsahuje jméno a firmu)
- různé identifikační údaje vydané státem: identifikační číslo, DIČ, číslo občanského průkazu, číslo řidičského průkazu, číslo cestovního pasu a další...
- vzdělání, kulturní profil
- příjem ze zaměstnání (mzda, plat), příjem z důchodu
- osobní údaje dětí nebo manžela/manželky resp. partnera/partnerky – obecné i zvláštní

Osobní údaje

Nejčastější obecné osobní údaje - síťové identifikátory

- IP adresa
- cookies,
- identifikátory, využívající radiovou frekvenci (RFID)
- ostatní, které při běžném využití zanechávají „stopy“ (logovací soubory)

Lokační údaje

- informace, týkající se místa pobytu nebo pohybu osoby (GPS)

Osobní údaje

Zvláštní osobní údaje (dříve citlivé osobní údaje)

- údaje o rasovém či etnickém původu (národnost), **NE státní občanství**
- zdravotní stav (zdravotní znevýhodnění) - údaje o tělesném nebo dušením zdraví, o poskytnutí zdravotních služeb
- sexuální orientace
- trestní delikty, pravomocná odsouzení
- náboženské vyznání, filozofické vyznání
- politické názory, členství v odborech
- **NE členství v politické straně nebo hnutí, NE členství v komunistické straně před rokem 1989 (dle ÚS – nález ÚS 517/2010)**

Osobní údaje

Zvláštní osobní údaje

Genetické údaje

- DNA + RNA (čtení genetického kódu), krevní skupina, Rh faktor krve

Biometrické údaje

- otisk prstu, snímek obličeje, snímek oční duhovky, snímek sítnice, charakteristika písma, podpis, charakteristika hlasu (zabarvení), mapa žil na hřbetu ruky

Další informace, které lze reálně propojit s konkrétním člověkem a tím jej odlišit od ostatních lidí (IMEI mobilního tlf)

Zpracování osobních údajů

Zpracování osobních údajů je jakýkoli úkon nebo soubor úkonů, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji, a to automatizovaně nebo jinými prostředky

Jedná se zejména o:

- shromažďování, zaznamenání, uspořádání, strukturování
- vyhledávání, úprava nebo pozměňování, používání, ukládání na nosiče, uchovávání
- nahlédnutí, zpřístupňování, předávání, šíření, zveřejňování,, výměna, třídění nebo kombinování
- blokování, výmaz či zničení

Zpracování osobních údajů

- **shromažďování** - sběr dat, získávání či vytěžování dat z různých zdrojů (dotazníky, přihlášky, veřejné rejstříky atd.)
- **zaznamenání** - zápis dat (údajů) do předem definovaných polí
- **uspořádání** - zvolený způsob organizace dat
- **strukturování** - zápis dat podle předem definovaných standardů
- **uložení** - zapsání dat do souboru či dokumentu, požadavek na uchování dat
- **přizpůsobení nebo pozměnění** - upravení dat dle potřeby
- **vyhledání** - nalezení správných údajů dle zadaného požadavku či kritéria
- **použití** - aplikování dat dle potřeby

Zpracování osobních údajů

- **nahlédnutí** - možnost podívat se na požadované informace bez možnosti získání papírové či elektronické formy výstupu
- **zpřístupnění přenosem** - zaslání/předání elektronickou formou (e-mail, internet)
- **šíření nebo jiné zpřístupnění** - poskytnutí dat veřejnosti papírovou či elektronickou formou
- **seřazení či zkombinování** - třídění/zobrazení dat dle zadaného kritéria či vytažení dat z více zdrojů a složení dle pravidel
- **omezení** – získání, poskytnutí či jiné zpracování pouze určitých dat
- **výmaz nebo zničení** - zrušení záznamu či poškození nosiče dat, vymazání osobních dat z databáze

Zásady zpracování OÚ – čl.5

Zásada zákonnosti – zpracování pouze na základě právního titulu

Zásada přesnosti – zpracovávané OÚ musí být přesné a aktualizované. Nepřesné údaje je třeba opravit nebo vymazat

Zásada omezení účelem – povinnost uchovávat OÚ pouze po dobu, nezbytnou pro účely zpracování.

Minimalizace a omezení uložení – zpracování pouze nezbytných OÚ a povinnost anonymizovat či vymazat nepotřebných OÚ

Zásada integrity a důvěrnosti – přijetí vhodných technických a organizačních opatření – ochrana OÚ před neoprávněným či protiprávním zpracováním, ztrátou, zničením nebo poškozením (čl.32 Nařízení)

Zásada odpovědnosti – povinnost správce zajistit soulad zpracovávání OÚ s Nařízením a schopnost tento soulad prokázat

Zákonnost zpracování OÚ

Čl. 6 Nařízení

Správce musí zpracovávat osobní údaje na základě nejméně jednoho právního důvodu a pouze v odpovídajícím rozsahu

Splnění právní povinnosti	**Splnění smlouvy**
Veřejný zájem, výkon veřejné moci	**Ochrana životně důležitých zájmů SÚ nebo jiné FO**
Souhlas SÚ	**Oprávněný zájem správce nebo třetí strany**

Zákonnost zpracování OÚ

Zpracování zvláštních kategorií OÚ (čl.9 Nařízení)

Výslovný souhlas	**Plnění povinností dle pracovního práva**
Životně důležité zájmy	**Zdravotní a soc. péče**
Zjevně zveřejněné údaje	**Výkon nebo obhajoba právních nároků**
Významný veřejný zájem	**Veřejný zájem při ochraně veřejného zdraví či archivaci**

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Právní základ zpracování OÚ

Zpracování osobních údajů

Kdo je kdo

Správce = osoba určující účel a způsob zpracování OÚ

- Základní odpovědnost za údaje
- Řada nových povinností

Zpracovatel = zpracovává osobní údaje jménem správce

- Sdílená odpovědnost a sdílené povinnosti
- Možnost řetězení zpracovatelů
- Zpracování osobních údajů na základě smlouvy

Subjekt údajů (SÚ) = fyzická osoba, které se OÚ týká

Právní základ (titul) zpracování OÚ

Souhlas se zpracováním OÚ (čl. 7 Nařízení)

Souhlas musí být:
svobodný, konkrétní, informovaný, a jednoznačný

Svobodný – SÚ musí mít možnost volby bez rizika klamání, zastrašování, nátlaku či jiných negativních důsledků

Konkrétní – souhlas musí být udělen pro konkrétní účely zpracování, nelze jej udělit obecným prohlášením

Informovaný – subjekt musí být před jeho udělením informován o všech skutečnostech zpracování (čl.12 – 13 Nařízení)

Jednoznačný – udělení souhlasu by mělo být nezpochybnitelné (prohlášení nebo jiné zjevné potvrzení) ?? konkludence ??

Právní základ (titul) zpracování OÚ

Souhlas se zpracováním OÚ

Př.: *zaměstnavatel žadateli o zaměstnání sdělí, že pro uzavření pracovní smlouvy je, krom jiného, potřeba (nutnost) udělení souhlasu se zpracováním jeho osobních údajů spřízněným e-shopem k marketingovým účelům. Takto udělený souhlas je považován za nesvobodný a tudíž neplatný*

Př.: *zákazník e-shopu na jeho www stránkách uvede svůj e-mail do políčka kde je uvedeno, že se jedná o nepovinný údaj za účelem zpracování osobních údajů pro zasílání obchodních sdělení. Protože takto dobrovolně poskytnul svůj osobní údaj, je takový souhlas se zpracováním OÚ pro uvedený účel platný*

Právní základ (titul) zpracování OÚ

Souhlas se zpracováním OÚ

Doporučení k prohlášení o souhlasu:

- oddělitelnost obsahu od ostatních skutečností v dokumentu
- správce by se měl vyvarovat právnickému jazyku a nesrozumitelným formulacím
- využití vhodných metod v textu (otázka – odpověď)
- vyloučit jeho umístění v obchodních podmínkách
- neměl by být umisťován do adhezních (formulářových) smluv
- vyloučit podmíněný souhlas, preferovat „členěný“ souhlas

Z důvodu vyloučení pochybností se doporučuje písemná forma souhlasu

Právní základ (titul) zpracování OÚ

Prokázání udělení souhlasu

Správce by měl být vždy schopen doložit udělení souhlasu se současným splněním všech na něj kladených požadavků

Ze záznamu o udělení souhlasu by mělo být patrno:

a) *kdo souhlas udělil*
b) *kdy jej udělil*
c) *o čem všem byl SÚ před udělením souhlasu informován*
d) *jak byl souhlas udělen (v případě že písemně – kopie)*
e) *údaj o tom, zda byl souhlas odvolán*

Právní základ zpracování OÚ

Souhlas u dítěte – (čl.8 Nařízení)

Pokud jde o:

- **online službu** (služby informační společnosti) **nabízenou dítěti**
- osobní údaje **dítěte mladšího 16 let**

Souhlas musí schválit nebo vyjádřit **osoba s rodičovskou zodpovědností k dítěti**
Správce musí vyvinout **přiměřené úsilí k ověření, že souhlas byl udělen takovou osobou**

V návrhu zákona o zpracování OÚ je navržena hranice 13 let

Právní základ (titul) zpracování OÚ

Plnění smlouvy

1. **Pokud je zpracování nezbytné pro plnění smluvního závazku**
2. **Pokud se jedná o zpracování OÚ, které směřuje k uzavření smlouvy (i když v konci nemusí být uzavřena)**

Nesmí být překročen účel, ke kterému se zpracování vztahuje, musí být pouze v nezbytném rozsahu pro splnění závazku

Př.: *stavební firma, která staví rodinné domy, využívá k provedení některých prací subdodavatele, kterým předává adresu umístění stavby a tlf kontakt se jménem na stavebníka. Takové předání osobních údajů je nutné ke splnění smlouvy mezi stavební firmou a stavebníkem a je v souladu s Nařízením.*

Právní základ zpracování OÚ

Plnění právní povinnosti

Pokud pro správce vyplývá z právního předpisu čl. státu nebo EU, povinnost zpracovávat určité OÚ, pak je na takové zpracování aplikovatelný právní titul plnění právní povinnosti bez nutnosti souhlasu SÚ se zpracováním jeho OÚ

Právní povinnost musí být právním předpisem stanovena jistě a určitě k minimalizaci možnosti vlastního uvážení správce, jak povinnost splní

Př.: *zaměstnavatel má dle §10 zákona o veřejném zdravotním pojištění povinnost předávat osobní údaje zaměstnance zdravotní pojišťovně. Takové zpracování tedy bude možné i bez souhlasu SÚ z důvodu splnění právní povinnosti*

Právní základ zpracování OÚ

Životně důležitý zájem

Tento právní titul pro zpracování je možné použít v případě nutnosti předejití újmy na životě SÚ nebo jiné osoby

- použití pouze pokud není možné využít jiného právního titulu
- **nově lze využít i pro případ ohrožení životního zájmu jiné FO**
- podle současné úpravy (Zák.č.101/2000 Sb.) musí správce zajistit dodatečně souhlas od SÚ, nově podle Nařízení již dodatečný souhlas SÚ nebude nutný

Př.: *nemocnice přijímá do péče zraněnou osobu v bezvědomí a potřebuje zjistit její totožnost z důvodu zjištění, zda netrpí alergií na určité léky. Musí prohledat jeho osobní věci a najít průkaz k získání potřebných údajů*

Právní základ zpracování OÚ

Veřejný zájem nebo výkon veřejné moci

- primárně náleží pro **zpracování OÚ orgány veřejné moci**
- mohou využívat i **subjekty soukromého práva, pověřené výkonem určitých úkolů státní moci** (soukr. školy, komory, revize,...)
- správce – možnost si v některých případech zvolit, jakým způsobem úkol ve veřejném zájmu splní (rozdíl s právní povinností)

Tento právní titul v Zákoně č. 101/2000 Sb. zcela chyběl.
Orgány veřejné moci budou v naprosté většině případů zpracovávat OÚ na základě právního titulu plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci nebo jako doposud – na základě právního titulu plnění právní povinnosti

Právní základ zpracování OÚ

Oprávněný zájem správce nebo třetí strany

Výsledkem posouzení zda se jedná o oprávněný zájem by mělo být určení, jestli:

1. stanovený oprávněný zájem splňuje požadované kvality
2. zamýšlené zpracování je skutečně nezbytné
3. nad takovým oprávněným zájmem nepřevažují zájmy nebo zákl. práva na svobody subjektů údajů

Zájem je oprávněný tehdy, je-li:

1. v souladu s právním řádem
2. dostatečně vyspecifikován k **provedení balančního testu**
3. zájem správce na zpracování reálný a současný

Vždy je třeba posoudit, zda je zpracování přiměřené a nezbytné

Právní základ zpracování OÚ

Př.1: *maloobchod má v úmyslu rozmístit v prodejně kamerový systém za účelem ochrany svého majetku před krádežemi. Na základě balančního testu je zřejmé, že správcovo právo na ochranu majetku není proti zájmům nebo základním právům a svobodám subjektů údajů, tedy že zájem subjektů nepřevažuje nad zájmem správce. Proto taková činnost správce nebude v rozporu s Nařízením.*

Př.2: *majitel výrobního závodu má u vchodu kameru, která současně zabírá větší část veřejného prostranství vč. zvuku. Záznamy uchovává 2 měsíce. Oprávněného zájmu ochrany svého majetku by dosáhl i bez monitorování celého veřejného prostranství a nahrávání zvuku. Pro prokázání oprávněného zájmu proto bude muset takto upravit operace zpracování, aby dosáhl souladu s Nařízením.*

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Informační povinnost

Práva SÚ – právo na informace

Povinnosti správce

Odst.1 *„Správce přijme vhodná opatření, aby poskytl subjektu údajů stručným, transparentním, srozumitelným a snadno přístupným způsobem ….. veškeré informace uvedené v čl. 13 a 14 a učinil veškerá sdělení podle čl. 15 až 22 a 34 o zpracování, zejména pokud se jedná o informace určené konkrétně dítěti. Informace poskytne písemně nebo jinými prostředky, včetně ve vhodných případech v elektronické formě. Pokud si to subjekt údajů vyžádá, mohou být informace poskytnuty ústně ……“.*

Obecně platí, že SÚ si de facto vybírá, jak s ním správce má při výkonu práv komunikovat

Výkon informační povinnosti

Zásada transparentnosti (čl.5 Nařízení)

- správce je povinen **automaticky informovat SÚ o zpracování OÚ, které se jej týkají**, přičemž je povinen splnit informační povinnost **nejpozději současně s jejich samotným získáním**
- poskytování informací se bude uskutečňovat písemně, nebo jinými vhodnými prostředky (např. elektronicky) a to bezplatně

Za okamžik získání OÚ je dle komentáře k Nařízení nutno považovat okamžik, kdy SÚ svoje osobní údaje poskytuje správci (např. vyplňuje formulář). Informace dle informační povinnosti správce tedy musejí být uvedeny přímo na formuláři pro sběr údajů, nelze je zasílat až následně

Výkon informační povinnosti

Obsah informační povinnosti (čl.13 Nařízení)

Kontaktní údaje – totožnost a kontaktní údaje správce, případně jeho zástupce a pověřence ochrany OÚ

Účel a právní základ zpracování – důvody a cíle shromažďování OÚ a právní základ pro zpracování

Oprávněné zájmy – správce je povinen SÚ o takovém zájmu informovat se současným poučením o právu vznést námitku (výslovně, zřetelně a **odděleně od ostatních informací**)

Příjemce OÚ – informace, které zpracovatele správce využívá ke zpracování OÚ, nebo kterým jiným správcům OÚ předává

Předání do zahraničí – SÚ musí obdržet informaci o tom, že správce hodlá předat jeho OÚ do země mimo EU

Výkon informační povinnosti

Identifikace subjektů údajů

- **u každé žádosti o poskytnutí informací** musí správce **ověřit totožnost žadatele** a určit, zda se skutečně jedná o daný SÚ aby nebyla zneužita jeho práva jinými osobami
- doporučuje se, aby správce již při shromažďování OÚ určil **identifikátory**, se kterými se budou SÚ prokazovat (doklad totožnosti, e-mail, zaručený elektronický podpis, PIN apod.)

Informace a sdělení se poskytují písemně, e-mailem, zveřejněním na www stránkách nebo jiným vhodným způsobem

Výkon informační povinnosti

Vyřizování žádostí subjektů údajů

- správce musí žádost zpracovat, posoudit a odpovědět na ni bez zbytečného odkladu, nejpozději **do 1 měsíce od obdržení**

Prodloužení termínu vyřízení žádosti

- **max. o 2 měsíce**, povinnost o tom informovat žadatele s uvedením důvodů (složitost vyřízení žádosti, časové důvody..)
- po prodloužení již nebude moci správce žádost odmítnout

Odmítnutí žádosti

- pokud žádost nesplňuje předpoklady pro její vyřízení, správce o tomto musí informovat žadatele **do 1 měsíce od přijetí**
- odmítnout lze také žádost, která je nedůvodná nebo nepřiměřená

!!! Nelze v případě žádosti SÚ o poskytnutí jeho OÚ !!!

Výkon informační povinnosti

Vyřizování žádostí subjektů údajů

Po obdržení žádosti tedy správce musí nejpozději do 1 měsíce udělat alespoň jeden z následujících kroků:

a) *žádosti vyhovět, provést opatření a informovat o nich SÚ*
b) *odmítnout ji a informovat do 1 měsíce žadatele o důvodech odmítnutí a poučit jej o možnostech dalšího postupu*
c) *lhůtu o 2 měsíce prodloužit a informovat žadatele o důvodech prodloužení (po tomto prodloužení již musí správce žádosti vyhovět)*

Veškeré činnosti při vyřizování žádosti provádí správce bezplatně, s výjimkou nedůvodné či nepřiměřené žádosti

Výkon informační povinnosti

Další informace poskytované správcem

Doba uložení OÚ – pokud nelze předem určit, tak např. vztáhnout k právnímu důvodu („*po dobu trvání pracovního poměru*“)

Práva SÚ – odvolat souhlas se zpracováním, požadovat přístup ke svým OÚ, právo na opravu nebo výmaz OÚ, omezení zpracování, právo na přenositelnost OÚ, právo podat stížnost u dozorového úřadu

Důvod poskytnutí OÚ – zda je důvod založen zákonem, smlouvou, výkonem veřejné moci apod. Info, zda je SÚ povinen tyto poskytnout a případný důsledek jejich neposkytnutí

Př.: *zákazník si přeje zaslat vybrané zboží na svoji adresu. Prodejce jej bude muset informovat, že poskytnutí identifikačních a adresních údajů je nezbytné pro doručení zboží a že při jejich neposkytnutí nebude možno vybrané zboží doručit*

Výkon informační povinnosti

Nový účel zpracování – další zpracování

Další zpracování lze provádět pouze ve čtyřech případech:

a) udělen souhlas SÚ s dalším zpracováním

b) jedná se o zpracování pro účely archivace ve veřejném zájmu, účely historického výzkumu nebo pro statistické účely

c) je povoleno právem EU nebo čl. státu a slouží k zajištění důležitých veřejných cílů dle čl.23, odst.1 Nařízení

d) nový účel zpracování slučitelný s původním (nutno provést test slučitelnosti dle čl.6, odst.4 Nařízení

Výkon informační povinnosti

Výjimky z povinnosti poskytnout informaci

- **pokud SÚ již disponuje informacemi o které žádá**, nemusí je správce opětovně poskytovat (musí být ale schopen prokázat splnění dřívější informační povinnosti)

Př.: *správce uzavírá se SÚ dodatek ke stávající smlouvě, kterým se mění předmět smlouvy, ale nemění se účel zpracování. V takovém případě již správce nemá informační povinnost, neboť SÚ již informacemi disponuje*

!!! Nelze ovšem SÚ odmítnout informace z důvodu, že jsou již obsaženy v právním předpisu. Nelze tak neinformovat SÚ o jeho právech pouze proto, že jsou uvedena v textu Nařízení !!!

Výkon informační povinnosti

Osobní údaje nebyly získány od SÚ (čl. 14 Nařízení)

Informační povinnost jako podle čl. 13 Nařízení rozšířená o:

- informaci o **kategorii dotčených OÚ** (které OÚ byly získány)
- informaci o **zdroji**, ze kterého OÚ pocházejí
- informaci o **právu vznést námitku proti zpracování** (v okamžiku první komunikace se SÚ) v případě, že je zpracování nezbytné při výkonu veřejné moci nebo ve veřejném zájmu

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Práva subjektů údajů

Práva subjektů údajů

Právo na přístup k OÚ	**Právo na opravu OÚ**
Právo na výmaz („být zapomenut“)	**Právo na omezení zpracování OÚ**
Právo na přenositelnost OÚ (portabilitu)	**Právo vznést námitku**

Práva SÚ – právo na přístup k OÚ

Toto právo je již zakotveno v dřívějších předpisech EU 95/46 EU, transpozice je provedena v rámci § 12 Zák. o ochraně os. údajů

Nařízení přináší **rozšíření rozsahu poskytovaných informací** a také právo SÚ na jednu bezplatnou kopii OÚ, zpracovávaných správcem

Nově:

- ***dochází k výslovné úpravě práva „být zapomenut“***
- ***zcela novým právem je právo na přenositelnost OÚ***

Správce, je-li to možné, by měl SÚ umožnit vzdálený přístup v rámci zabezpečeného systému ohledně kontroly, případně úpravy OÚ, které jsou správcem zpracovávány – **nejedná se o závaznou povinnost**

Práva SÚ – právo na přístup k OÚ

Informace poskytované v rámci práva na přístup k OÚ správce nemusí poskytovat automaticky, ale na žádost SÚ

SÚ má dle čl. 15 Nařízení v případě, že jeho OÚ jsou správcem zpracovávány, právo získat přístup k těmto informacím:

- kategorie dotčených OÚ a účel jejich zpracování
- příjemci, kterým OÚ byly nebo budou zpřístupněny
- plánovaná doba, po kterou budou OÚ uloženy
- existence práva na opravu (čl.16), výmaz (čl.17), omezení zpracování (čl.18), právo vznést námitku proti zpracování OÚ (čl.21)
- existence práva podat stížnost u dozorového úřadu (čl. 77)
- informace o zdroji OÚ , pokud nejsou získány od SÚ
- že dochází k automatizovanému rozhodování vč. profilování

Práva SÚ – právo na přístup k OÚ

Ochrana práv třetích osob

„Správce poskytne SÚ kopii zpracovávaných osobních údajů“.
(čl. 15, odst.3 Nařízení)
„Právem získat kopii uvedenou v odstavci 3 nesmějí být nepříznivě dotčena práva a svobody jiných osob“.
(čl. 15, odst.4 Nařízení)

Mohou nastávat komplikace u správce:

- např. při **předávání kopií kamerových záznamů** – bude zřejmě docházet k omezení rozsahu poskytnutých údajů
- při **žádosti o výpis z účtu volání** – informace nejen o čase a délce hovorů, ale také o tlf číslech, na které žadatel volal

Práva SÚ – oprava a výmaz

Právo na opravu a doplnění OÚ (čl. 16 Nařízení)

„Subjekt údajů má právo na to, aby správce bez zbytečného odkladu opravil nepřesné osobní údaje, které se ho týkají. „…subjekt údajů má právo na doplnění neúplných osobních údajů, a to i poskytnutím dodatečného prohlášení“.

Zásada přesnosti OÚ – správce má zpracovávat přesné a aktuální údaje a nepřesné údaje buď vymazal nebo opravil

Než správce přesnost údajů ověří, je jejich **zpracování omezeno** a po jejich opravě či ověření musí SÚ informovat, že ve zpracování OÚ bude pokračovat (čl. 18 Nařízení)

V praxi může docházet k doplnění OÚ využitím zabezpečeného elektronického formuláře nebo dodatečným prohlášením SÚ

Práva SÚ – oprava a výmaz

Právo na výmaz – „být zapomenut“ (čl. 17 Nařízení)

„Subjekt údajů má právo na to, aby správce bez zbytečného odkladu vymazal osobní údaje, které se daného subjektu údajů týkají, a správce má povinnost osobní údaje bez zbytečného odkladu vymazat, pokud je dán jeden důvodů dle čl. 17, odst. 1, písm. a) – f)

Právo na výmaz („právo být zapomenut“) dává SÚ za splnění určitých podmínek právo požadovat po správci, aby zlikvidoval jeho osobní údaje a dále je neuchovával (*informovat jiné správce*)

Práva SÚ – oprava a výmaz

Podmínky pro uplatnění práva na výmaz (čl. 17, odst.1)

a) **správce již OÚ nepotřebuje** k účelu pro který je shromáždil nebo zpracovává (zásada omezení uložení dle čl. 5, odst.1 Nařízení)

b) **SÚ odvolá souhlas**, na jehož základě správce údaje zpracovává a neexistuje jiný právní důvod pro zpracování – čl. 6, odst.1

c) **SÚ vznese námitku proti zpracování dle čl. 21, odst.1** (veřejný zájem, veřejná moc, oprávněné zájmy správce) a na základě balančním testu **převáží zájem SÚ nad zájmem správce** pro další zpracování těchto OÚ, nebo SÚ vznese námitku proti zpracování dle čl. 21, odst.1 (přímý marketing)

d) **OÚ byly zpracovány protiprávně**

e) na správce doléhá **právní povinnost** (EU, čl. stát), která mu ukládá **OÚ vymazat**

f) **jedná se o OÚ dětí a není dán rodičovský souhlas** se shromážděním a dalším zpracováním dle čl. 8 Nařízení

Práva SÚ – oprava a výmaz

Výjimky z práva na výmaz

a) OÚ je nutné zpracovávat pro **výkon práva na svobodu projevu a informace** (žurnalistika, veřejné rejstříky)

b) plnění právní povinnosti (banky, účetní záznamy..) nebo úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci správcem

c) veřejný zájem v oblasti veřejného zdraví dle čl. 9, odst.2, písm. h) a i)

d) veřejný zájem z důvodu archivace pro statistické účely a pro účely vědeckého či historického výzkumu

e) OÚ je nutné zpracovávat pro **určení, výkon nebo obhajobu právních nároků** – pokud nelze jinak (zásada nezbytnosti)

Práva SÚ – omezení zpracování

Právo na omezení zpracování (čl. 18 Nařízení)

Právo SÚ požádat správce, aby omezil zpracování jeho OÚ, pokud jsou splněny podmínky dle čl. 18, odst.1 Nařízení

- právo na blokaci OÚ již existuje v současné právní úpravě, oproti právu na omezení zpracování dle čl. 18 Nařízení má však mnohem menší možnost uplatnění
- **oproti současné právní úpravě (Zák. č. 101/2000 Sb.) se možnost SÚ požádat správce o omezení zpracování jeho OÚ rozšiřuje**

Práva SÚ – omezení zpracování

Podmínky pro omezení zpracování

a) **SÚ popírá přesnost OÚ** - zpracování lze omezit na dobu potřebnou k tomu, aby správce mohl přesnost OÚ ověřit
b) **zpracování je protiprávní a SÚ odmítá výmaz OÚ** a žádá místo toho o omezení jejich použití
c) **správce již OÚ nepotřebuje** pro účely zpracování, ale **SÚ je požaduje pro uplatnění svých právních nároků**
d) **SÚ vznesl námitku proti zpracování podle čl. 21**, odst.1 Nařízení dokud nebude ověřeno zda oprávněné důvody správce převažují nad oprávněnými důvody SÚ

Práva SÚ – omezení zpracování

Činnost správce po obdržení žádosti

Správce musí nejprve posoudit, zda je naplněna alespoň jedna z podmínek dle čl. 18, odst.1 Nařízení. Do 1 měsíce musí správce SÚ informovat o výsledku posouzení

Pokud je splněna některá z podmínek, provede správce označení dotčených OÚ, které lze provést např. jako:

- **dočasný přesun** OÚ do jiného systému
- **znepřístupnění** vybraných OÚ ostatním uživatelům
- **dočasné odstranění** zveřejněných OÚ **z internetových stránek**
- při automatizovaném zpracování zajistit vhodnými technickými prostředky, aby se již na OÚ nevztahovaly žádné další operace

Práva SÚ – omezení zpracování

Další zpracování označených OÚ

Správce nesmí označené OÚ dále zpracovávat s výjimkou:

a) **udělení souhlasu SÚ**, který o omezení zpracování požádal
b) **uplatnění** (určení, výkonu nebo obhajoby) **právních nároků**
c) **ochrany práv jiné fyzické nebo právnické osoby**
d) **důležitého veřejného zájmu** EU nebo čl. státu

Př.: b) *správce připravuje žalobu na bývalého zaměstnance na náhradu způsobené škody. Správce již dříve obdržel žádost o omezení zpracování jeho OÚ. Správce tyto OÚ označil, nicméně je může dále zpracovat pro potřeby uplatnění právního nároku*

Práva SÚ – omezení zpracování

Pokud pominou důvody pro omezení zpracování, správce omezení neprodleně zruší. O zrušení musí správce SÚ předem informovat

Zrušení omezení zpracování:

a) dle čl.18, odst.1,písm a) - **správce provede opravu OÚ** a dále může pokračovat ve zpracovávání opravených OÚ

b) dle čl.18, odst.1,písm b) - **SÚ správce požádá o výmaz nebo zrušení omezení zpracování**

c) dle čl.18, odst.1,písm c) – SÚ požádá o zrušení omezení, správce bude muset OÚ vymazat dle zásady omezení uložení

d) dle čl.18, odst.1,písm d) – správce rozhodne o námitce proti zpracování, buď jí vyhoví nebo odmítne

Oznamovací povinnost ohledně opravy, výmazu nebo omezení zpracování

Dle čl. 19 nařízení má správce **povinnost oznamovat opravy, výmazy a omezení zpracování** dle čl. 16, 17 a 18 Nařízení **všem příjemcům, jimž dotčené OÚ kdykoli předtím poskytnul** (dnes již v § 21, odst.5 ZOOÚ)

Rozšíření je pouze o povinnost informovat SÚ o identitě příjemců, pokud o to požádá – výjimka u některých orgánů veřejné moci

Př.: *poskytovateli internetových služeb je doručena žádost uživatele (SÚ) o provedení opravy jeho některých OÚ (chyba v ČP u adresy). Poskytovatel – SÚ opravu provede, ale bude o tomto muset informovat jiného správce – provozovatele registru, zřízeného např. podle zákona, kterému dříve poskytnul adresu SÚ o jím provedené opravě. Provozovatel registru bude muset nepřesné OÚ rovněž opravit*

Právo na přenositelnost OÚ

Právo na přenositelnost – portabilitu je v oblasti ochrany osobních údajů zcela novým pojmem. Vztahuje se pouze na zpracování prováděná „automatizovanými prostředky“, tedy nikoli manuálně – např. vedení fyzické kartotéky

Dle čl. 20 Nařízení má SÚ právo na to, aby jeden správce jeho OÚ přímo předal jinému správci dle instrukce SÚ

- musí být technicky proveditelné
- nesmí zasahovat do práv třetích osob
- bude se nejvíce uplatňovat u poskytovatelů internetových a dalších telekomunikačních služeb

Právo na přenositelnost OÚ

Právo na přenositelnost lze uplatnit dvěma způsoby:

a) právem SÚ **získat** (zejména „stáhnout“) **od správce své OÚ** ve strukturovaném, běžně používaném a strojově čitelném formátu
b) právem na **přímé poskytnutí OÚ** správcem **jinému správci**

Lze jej uplatnit pouze u automatizovaného zpracování OÚ (za použití výpočetní techniky), které je zároveň prováděno na základě:

a) souhlasu SÚ podle čl.6, odst.1, písm.a) nebo čl.9, odst.2, písm.a) Nařízení
b) plnění smlouvy, jejíž stranou je SÚ podle čl.6, odst.1, písm.b) Nařízení

Právo na přenositelnost OÚ

Vztah práva na přenositelnost OÚ a práva na výmaz OÚ

Právo na přenositelnost OÚ v sobě implicitně neobsahuje právo na výmaz, ale současně jej nijak neomezuje

- pokud si SÚ přeje, aby původní správce po předání OÚ vymazal, musí tak učinit zvlášť

Právo na přenositelnost OÚ automaticky nezasahuje do smluvních a jiných obdobných vztahů mezi původním správcem a SÚ

- uplatnění práva na přenositelnost OÚ tedy nezpůsobuje zánik ani změnu smluvního vztahu s původním správcem

Právo vznést námitku

Podle čl. 21 Nařízení má SÚ právo vznést 3 druhy námitek proti zpracování jeho OÚ:

a) **proti zpracování, které je prováděno na základě právního titulu oprávněného zájmu a plnění úkolu ve veřejném zájmu nebo při výkonu veřejné moci**

b) **proti zpracování pro účely vědeckého či historického výzkumu nebo pro statistické účely**

U obou uvedených případů je potřeba provést test proporcionality

c) proti zpracování pro účely přímého marketingu vč. profilování, pokud se tohoto přímého marketingu týká

Jde o námitku absolutní, správce musí ukončit zpracovávání OÚ

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Správce a zpracovatel osobních údajů

Správce

Problematika správců je řešena v čl. 24 - 27 Nařízení

Čl. 24, odst.1 Nařízení

„S přihlédnutím k povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování i k různě pravděpodobným a různě závažným rizikům pro práva a svobody fyzických osob zavede správce vhodná technická a organizační opatření, aby zajistil a byl schopen doložit, že zpracování je prováděno v souladu s tímto nařízením. Tato opatření musí být podle potřeby revidována a aktualizována“

Nařízení je ve vztahu k ochraně OÚ založeno na dvou hlavních principech:

- **princip odpovědnosti správce a**
- **přístup správce a zpracovatele založený na riziku**

Odpovědnost správce

Princip odpovědnosti znamená odpovědnost správce za dodržení zásad zpracování, které jsou uvedeny v čl.5, odst.1 Nařízení. Současně musí správce být schopen tento soulad doložit. K dokládání souladu budou mimo jiné sloužit kodexy, osvědčení či certifikace, případně záznamy o činnostech zpracování

Klíčovou složkou odpovědnosti správce je :

a) **přijímání a zavádění technických a organizačních opatření pro zajištění souladu** s Nařízením (čl.25, čl.32 Nařízení)
b) **schopnost soulad** s Nařízením **prokázat**

Technická opatření – tzv. **záměrná ochrana OÚ**

Organizační opatření – tzv. **standardní ochrana**

Odpovědnost správce

Přístup založený na riziku

Správce již od počátku tvorby koncepce zpracování osobních údajů musí brát v potaz povahu, rozsah, kontext a účel zpracování a přihlédnout k pravděpodobným rizikům pro práva a svobody fyzických osob a tomu musí přizpůsobit i zabezpečení osobních údajů

V samotné praxi lze o přístupu založeném na riziku hovořit jako o aplikaci některých povinností pouze v případě, kdy zpracování osobních údajů či porušení zabezpečení (bezpečnostní incident) představuje:

- **riziko** či
- **vysoké riziko** pro práva a svobody fyzické osoby

Odpovědnost správce

Druhy rizika pro práva a svobody fyzických osob

Riziko – obecné měřítko pro zavádění technických a organizačních opatření. Jeho posouzením je komplexní analýza ke zjištění možné újmy pro SÚ

Vysoké riziko – aktivuje povinnost správce provést posouzení vlivu na ochranu OÚ dle čl. 35 Nařízení. Může vznikat při zavádění nových technologií nebo jiných operací zpracování OÚ

Nízké riziko – aktivuje některé výjimky z povinností správce, může jej zprostit povinnosti ohlašování bezpečnostních incidentů dozorovému úřadu

Odpovědnost správce

Identifikace hrozeb spojených se zpracováním

Možné hrozby při zpracovávání OÚ nebo samotnou činností správce:

- zpracování OÚ v rozporu se zásadou zákonnosti
- překročení stanoveného účelu zpracování
- excesivní shromažďování OÚ (porušení zásady minimalizace OÚ)
- zpracovávání a uchovávání nepřesných OÚ
- uchovávání OÚ po dobu delší než nezbytně nutnou
- narušení integrity nebo důvěrnosti OÚ
- ztížení či znemožnění SÚ uplatnit jejich práva

Na základě identifikace hrozeb lze následně identifikovat potenciální újmy, které mohou být s daným zpracováním OÚ spojeny

Odpovědnost správce

Zhodnocení pravděpodobnosti vzniku újmy

Míra pravděpodobnosti vzniku újmy může záviset především na:

- **počtu osob zapojených do zpracování**
- **zapojení třetích stran do zpracování**
- **slabá místa v procesech zpracování a ve správě OÚ**

Př.: *nestátní registr dlužníků získává údaje o dlužnících a výši dluhů od několika bank, pojišťoven, nebankovních institucí a mobilních operátorů. Vzhledem k množství poskytovatelů dat, jejich objemu a počtu osob, o kterých jsou údaje shromážděny, je vysoká pravděpodobnost, že údaje nebudou přesné a SÚ tak může vzniknout újma např. při žádosti o úvěr*

Odpovědnost správce

Zhodnocení závažnosti potenciální újmy a přijetí vhodných opatření k zajištění souladu s Nařízením

Mezi faktory určující závažnost újmy mohou patřit:

- citlivost OÚ (kromě zvl. kategorie OÚ také např. platební údaje)
- objem zpracovaných OÚ
- zranitelnost dotčených FO (dítě, senior…)
- možný dopad zpracování na významné události v životě FO
- možný dopad na ekonomickou nebo sociální situaci FO

Př.: *provozovatel nebankovního registru dlužníků vyhodnotil možné riziko újmy pro zveřejněné FO při nepřesnosti poskytnutých údajů jako vysoké. Proto přijal smluvní opatření s jednotlivými poskytovateli údajů a údaje průběžně ověřuje a aktualizuje*

Odpovědnost správce

Záměrná a standardní ochrana OÚ (čl.25 Nařízení)

Záměrná ochrana OÚ je jednou z nejvýznamnějších složek principu odpovědnosti. Již v době určení prostředků zpracování musí správce přijmout určitá technická opatření k zajištění plnění zásad ochrany OÚ

- **správci by měli využívat takové aplikace, služby a techniky, které umožní plnit povinnosti při zajišťování souladu s Nařízením a snadný zásah v případě hrozícího bezpečnostního incidentu**
- aplikace a počítačové programy by měly být schopny zpracovávat nezbytné minimum OÚ a následně umožňovat vylepšování bezpečnostních prvků v průběhu dalšího zpracování OÚ

Odpovědnost správce

Z požadavků na standardní ochranu OÚ vyplývá pro správce povinnost přijmout vhodná organizační a bezpečnostní opatření k zajištění zpracovávání jen OÚ nezbytně nutných – zásada minimalizace zpracování OÚ

Bezpečnostní (technická) a organizační (standardní) opatření správce v rámci ochrany OÚ by měla být taková, aby:

- ihned při zahájení zpracování zajistila **co nejrychlejší pseudonymizaci** OÚ a tyto byly **přístupné pouze nezbytně nutnému počtu osob**
- zajistila transparentnost ohledně funkcí a přístupu ke zpracování OÚ
- OÚ byly **zpracovávány pouze v nezbytně nutném rozsahu** a byly uchovávány pouze po dobu nezbytně nutnou
- umožnila SÚ přístup k informacím o zpracování jejich OÚ a monitoring

Společní správci

Dle čl. 4, odst. 7 je správcem ten subjekt, který sám nebo společně s jinými určuje účely a prostředky zpracování OÚ

- čl. 26 Nařízení upravuje situace, kdy se na zpracování OÚ podílí více subjektů, kteří určují účely a prostředky zpracování
- v takovém případě se z nich stávají **společní správci a musejí mezi sebou uzavřít smlouvu**, kterou upraví vzájemné vztahy tak, aby byla zajištěna ochrana práv a svobod SÚ

Př.: *společnost využívá služeb personální agentury k výběru nových pracovníků a k tomu předává agentuře životopisy uchazečů do společné databáze. Agentura je porovnává s vlastní databází uchazečů a vybírá nejvhodnější kandidáty. Tím sama určuje účel a prostředky zpracování, čímž se se společností stává společným správcem*

Zpracovatel

Problematika zpracovatelů je řešena v čl. 28 - 29 Nařízení

Správce může pověřit prováděním zpracování OÚ zpracovatele. Zpracovatelem je FO nebo PO, orgán veřejné moci nebo jiný subjekt, který zpracovává OÚ pro správce. Správce může také určit, že se na zpracování OÚ bude podílet více zpracovatelů

- zpracovatel může OÚ zpracovávat **pouze na základě smlouvy se správcem** (smlouva o zpracování OÚ) nebo jiného právního aktu
- **pouze správce může určovat**, jaké OÚ a jakými prostředky bude zpracovatel nebo zpracovatelé OÚ zpracovávat
- správce je povinen pověřit zpracováním pouze zpracovatele, který poskytuje dostatečné záruky ochrany práv subjektů OÚ
- **povinnost správce prokázat, že k předání OÚ došlo až po zavedení vhodných opatření k ochraně OÚ na straně zpracovatele**

Zpracovatel

Zpracování z pověření správce nebo zpracovatele (čl.29 Nařízení)

„Zpracovatel a jakákoliv osoba, která jedná z pověření správce nebo zpracovatele a má přístup k osobním údajům, může tyto osobní údaje zpracovávat pouze na pokyn správce, ledaže jí jejich zpracování ukládá právo Unie nebo členského státu“

- povinnost zpracovávat OÚ jen podle pokynů správce se netýká jen zpracovatelů, ale všech osob (jednajících z pověření správce či zpracovatele), které mají přístup k OÚ v rámci jejich zpracování

Za tyto osoby (v zaměstnaneckém či služebním poměru, statutární orgány, podnikající FO…) objektivně odpovídají správci a zpracovatelé, kteří je zpracováním pověřili !!!

Interní zpracovatelé

Zpracování z pověření správce nebo zpracovatele

- **vedoucí zaměstnanci**, provádějící zpracování OÚ v rámci výkonu své pracovní činnosti
- mají **obecnou odpovědnost** za vykonávané činnosti
- musí být **vyškoleni pro oblast ochrany osobních údajů** vč. jejich podřízených
- musí jim být poskytnuta **metodická podpora** ze strany správce
  - pro oblast zpracování
  - pro oblast ochrany OÚ
  - v oblasti metodiky a dokumentace
- musí mít **možnost kontaktu a konzultací s pověřencem** (DPO)

Externí zpracovatelé

Činnosti zpracovatelů jednotlivých zpracování

- **provádějí zpracování** dle účelu, rozsahu, kategorií… **(dle smlouvy)**
- **se souhlasem správce zajišťují další zpracovatele** a připravují k tomu potřebné smlouvy o zpracování OÚ
- v rámci své působnosti **zajišťují bezpečnost zpracování OÚ** vč. proškolování dalších zpracovatelů

Dále poskytují potřebnou informační součinnost:

- při identifikaci rizik pro práva a svobody SÚ a ochranu OÚ
- pro posouzení vlivu na ochranu OÚ
- při vedení záznamů o činnostech zpracování
- pro předávání informací mimo EU

Zpracovatel

Zpracovatelská smlouva nebo jiný právní akt

Zpracovatelská smlouva – písemně nebo v elektronické podobě

Doporučené náležitosti zpracovatelské smlouvy :

- **předmět a doba trvání zpracování** (vymezit naprosto konkrétně)
- **povaha a účel zpracování** (např. *„vedení mzdové agendy“*)
- **typ a kategorie OÚ** (např. údaje o zdravotním stavu…)
- pokyny správce ke způsobu a formě zpracování OÚ
- **ujednání o mlčenlivosti** (zavázání pracovníků zpracovatele)
- určení konkrétních opatření k zabezpečení zpracování OÚ
- **podmínky řetězení zpracovatelů** (pouze se souhlasem správce)
- **povinnost součinnosti** zpracovatele ve vztahu ke správci a DÚ
- **povinnosti zpracovatele v případě ukončení smlouvy (výmaz OÚ)**

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Vedení dokumentace

Zabezpečení zpracování

Porušení zabezpečení

Vedení dokumentace dle Nařízení

Nařízení stanovuje povinnost správce a zpracovatele (organizace) uchovávat záznamy k prokázání shody zpracování OÚ s Nařízením a v případě potřebu dozorovému orgánu soulad zdokladovat

- **dokumentace** by měla být dostatečně určitá, srozumitelná a **schopná vyjádřit soulad s Nařízením**
- **komplexnost** dokumentace by měla růst s **velikostí organizace** a dále s **rostoucí rizikovostí** zpracování
- nemusí mít pouze listinnou podobu, lze i v elektronické podobě
- měla by být **aktualizovaná v čase**

Vedení dokumentace dle Nařízení

Dokumentace vedená správcem

- identifikace jednotlivých zpracování
- dokumentace k posuzování rizik pro práva a svobody SÚ
- dokumentace k prokázání plnění jednotlivých zásad zpracování
- dokumentace k prokázání právního základu zpracování (čl.6)
- dokumentace k vyřizování žádostí k uplatnění práv SÚ
- záznamy o činnostech zpracování (čl.30)
- smlouvy o zpracování osobních údajů (čl.28)
- dokumentace k případům porušení zabezpečení OÚ (čl.33)

Vedení dokumentace dle Nařízení

Dokumentace vedená zpracovatelem

- identifikace jednotlivých zpracování
- záznamy o činnostech zpracování (čl.30)
- smlouvy o zpracování osobních údajů (čl.28)
- **písemný souhlas správce se zapojením dalšího zpracovatele**
- dokumentace k zavedení vhodných technických a organ. Opatření
- pokyny udělené podřízeným pracovníkům
- dokumentace k prokázání plnění jednotlivých zásad zpracování
- dokumentace k případům porušení zabezpečení OÚ (čl.33)

Záznamy o činnostech zpracování

Čl.30, odst.1 Nařízení

„Každý správce a jeho případný zástupce vede záznamy o činnostech zpracování, za něž odpovídá“

Čl.30, odst.2 Nařízení

„Každý zpracovatel a jeho případný zástupce vede záznamy o všech kategoriích činností zpracování prováděných pro správce…“

Povinnosti vést záznamy o činnostech zpracování nepodléhají podniky nebo organizace s méně než 250 zaměstnanci, ledaže prováděné zpracování pravděpodobně představuje riziko pro práva a svobody SÚ, zpracování není příležitostné, nebo zahrnuje zpracování zvláštních kategorií údajů nebo osobních údajů týkajících se rozsudků v trestních věcech

Záznamy o činnostech zpracování

Záznamy správce obsahují:

- jméno - název a kontaktní údaje správce/právnické osoby
- jméno a kontaktní údaje pověřence pro ochranu OÚ (DPO)
- důvody – účely zpracování OÚ
- popis kategorií SÚ a OÚ
- kategorie příjemců, kterým byly nebo budou OÚ zpřístupněny
- informace o předání OÚ do třetí země či mezinárodní organizace

Doporučeno:

- plánované lhůty pro výmaz jednotlivých kategorií údajů
- popis technických a organizačních bezpečnostních opatření uplatňovaných při zpracování

Záznamy o činnostech zpracování

Záznamy zpracovatele obsahují:

- jméno a kontaktní údaje zpracovatele nebo zpracovatelů a všech správců, se kterými zpracovatel jedná
- jméno a kontaktní údaje pověřence pro ochranu OÚ (DPO)
- kategorie zpracování pro každého správce
- informace o předání OÚ do třetí země či mezinárodní organizace

Doporučeno:

- obecný popis technických a organizačních bezpečnostních opatření uplatňovaných při zpracování

Zabezpečení zpracování OÚ

Čl.32 Nařízení

„S přihlédnutím ke stavu techniky, nákladům na provedení, povaze, rozsahu, kontextu a účelům zpracování i k různě pravděpodobným a různě závažným rizikům pro práva a svobody fyzických osob, provedou správce a zpracovatel vhodná technická a organizační opatření, aby zajistili úroveň zabezpečení odpovídající danému riziku…“

- Nařízení klade **podstatně větší důraz na bezpečnost** zpracování OÚ
- **některá bezpečnostní opatření** jsou v Nařízení **výslovně specifikována**
  a jejich **přijetí musí být prokazatelné**
- nařízení dále zavádí **povinnost ohlašovat porušení zabezpečení OÚ** dozorovému úřadu (již existuje např. v Zákoně o kybernetické bezpečnosti nebo v Zákoně o elektronických komunikacích)

Zabezpečení zpracování OÚ

Povinnost zabezpečení OÚ nepodléhá podle Nařízení výraznějším změnám ve vztahu ke stávající právní úpravě (Zák. č. 101/2000 Sb.)

Dle Čl.32, odst 2 Nařízení je nutné zohlednit násl. rizika:

- **„Porušení důvěrnosti“** – neoprávněné nebo náhodné **poskytnutí nebo zpřístupnění** osobních údajů
- **„Porušení dostupnosti“** – náhodná nebo neoprávněná **ztráta přístupu (trvalá, dočasná) nebo zničení** osobních údajů
- **„Porušení integrity“** – v případě neoprávněného nebo náhodného **pozměnění** osobních údajů

Nově Nařízení zavádí povinnost ohlašovat porušení zabezpečení OÚ DÚ v některých případech také SÚ, jejichž OÚ jsou ohroženy

Zabezpečení zpracování OÚ

Bezpečnostní opatření dle Nařízení (čl.32, odst.1)

Zabezpečení zpracování OÚ

Úprava přístupu fyzických osob k OÚ

Správce a zpracovatel musí přijmout taková opatření k zabezpečení OÚ a jejich zpracování, aby k nim měly přístup a zpracovávaly je pouze oprávněné osoby a jejich zpracování současně prováděly pouze podle pokynů správce

V praxi bude tento požadavek znamenat, že správce a zpracovatel bude muset své zaměstnance nebo třetí strany, které budou mít přístup k OÚ a jejich zpracování, zavázat v pracovní smlouvě (nebo dohodě o provedení práce) jednoznačnými pokyny jak s OÚ nakládat a jednoznačně zakázat nakládat s nimi v rozporu s udělenými pokyny

Porušení zabezpečení OÚ

Porušení zabezpečení, které vede k náhodnému nebo protiprávnímu (záměrnému) zničení, ztrátě, změně nebo neoprávněnému poskytnutí nebo zpřístupnění přenášených, uložených nebo jinak zpracovávaných OÚ

- může k němu dojít činností zvenčí (kybernetické útoky….) nebo činností zevnitř organizace (neoprávněné zpřístupnění OÚ jak úmyslně, tak z nedbalosti (!!! §180 tr. zák. – neopráv. nakl. s OÚ)

Čl.33, odst.1 Nařízení

„Jakékoli porušení zabezpečení osobních údajů správce bez zbytečného odkladu a pokud možno do 72 hodin od okamžiku, kdy se o něm dozvěděl, ohlásí dozorovému úřadu příslušnému podle článku 55, ledaže je nepravděpodobné, že by toto porušení mělo za následek riziko pro práva a svobody fyzických osob“

Porušení zabezpečení OÚ

Lhůta pro ohlášení porušení zabezpečení

Pokud správci vznikne povinnost porušení zabezpečení oznámit DÚ, musí tak učinit bez zbytečného odkladu, pokud možno do 72 hodin od okamžiku, kdy se o porušení dozvěděl

- běh lhůty by neměla spouštět jakákoli informace o možném porušení zabezpečení
- **relevantní** by měla být **informace od osoby**, u které je rozumné předpokládat **schopnost vyhodnocení skutečností** jako možné porušení zabezpečení OÚ
- správce může DÚ **předávat informace postupně** podle toho, jak je v rámci porušení zabezpečení **zjišťuje a dokumentuje**
- pokud správce **nezvládne 72 hod. lhůtu** pro oznámení, musí DÚ **oznámit důvody, proč** ve lhůtě nebylo oznámení učiněno

Porušení zabezpečení OÚ

Posouzení ohlášení porušení zabezpečení

a) **vyhodnocení, zda se skutečně jedná o porušení zabezpečení**

b) **posouzení rizika pro SÚ**, zda je natolik nízké, že nevznikne povinnost porušení ohlašovat DÚ, nebo je naopak natolik vysoké, že zakládá povinnost oznámit porušení také SÚ

c) **posouzení**, zda **zavedená bezpečnostní opatření** jsou taková, že **budou činit OÚ nesrozumitelnými** pro kohokoli, kdo není oprávněn k nim mít přístup (např. šifrování)

Př. vysokého rizika: *ztráta kontroly nad OÚ, omezení práv SÚ, krádež nebo zneužití identity, finanční ztráta, neprávněné zrušení pseudonymizace, poškození pověsti, významné hospodářské a společenské znevýhodnění apod.*

Porušení zabezpečení OÚ

Možné faktory při posuzování rizika porušení

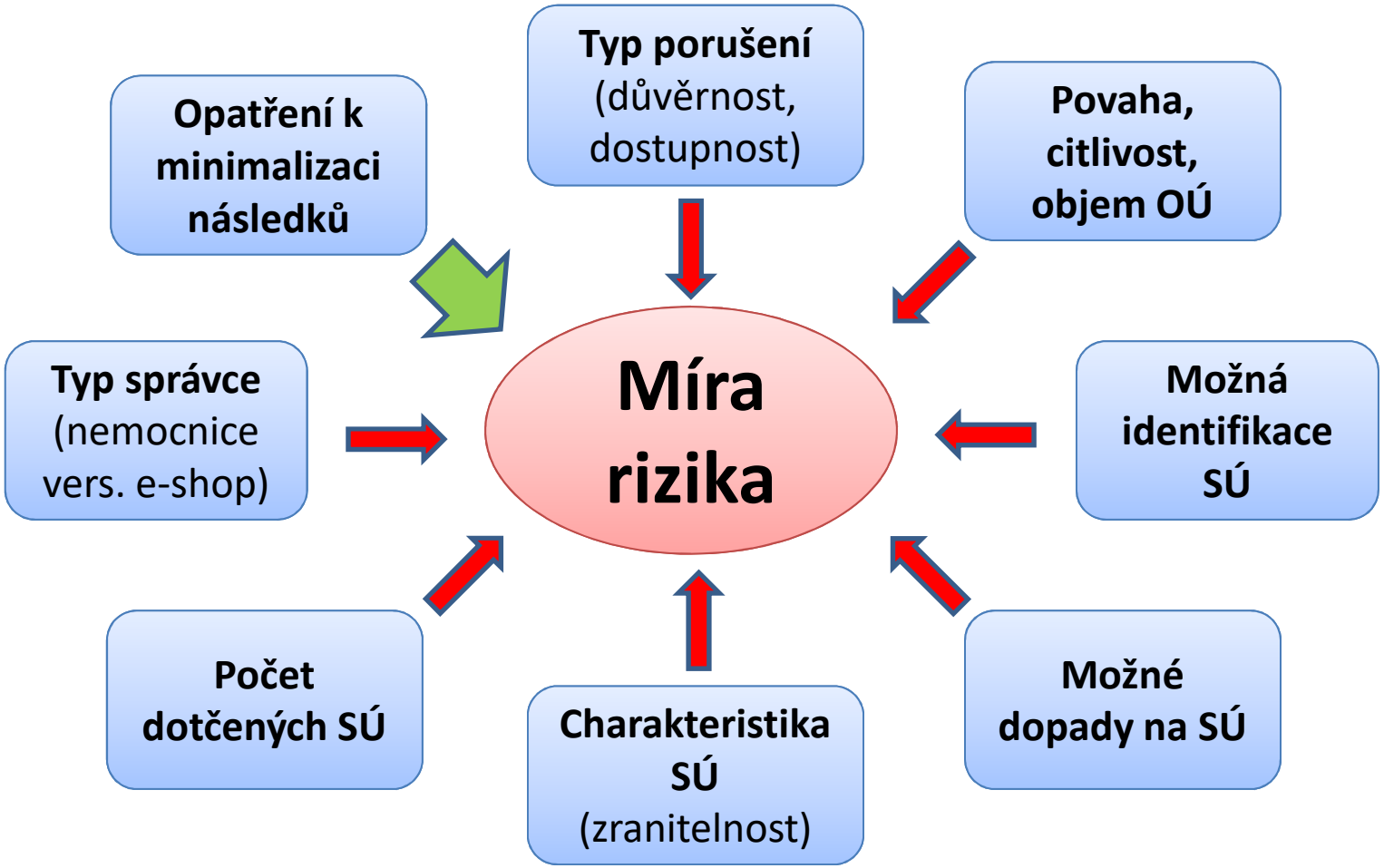

Porušení zabezpečení OÚ

Obsah ohlášení DÚ o porušení zabezpečení

Nařízení stanoví minimální obsahové náležitosti ohlášení porušení zabezpečení OÚ

a) **popis, o jaké porušení zabezpečení se v daném případě jedná**, (neoprávněný přístup nebo předání OÚ, náhodné poškození nebo zničení OÚ, …) a popsat okolnosti a průběh porušení

b) **jméno a kontaktní údaje pověřence** pro ochranu OÚ

c) **popis pravděpodobných důsledků** porušení zabezpečení OÚ

d) **popis opatření**, která SÚ přijal nebo přijme, aby vyřešil porušení nebo zmírnil jeho nepříznivé dopady především pro SÚ – **tato část je klíčová**, umožní DÚ posoudit, zda správce na porušení správně zareagoval a není tedy nutné vůči němu uplatnit pravomoci DÚ

Porušení zabezpečení OÚ

Ohlašování porušení zabezpečení zpracovatelem

Na zpracovatele se nevztahuje povinnost ohlašovat porušení zabezpečení OÚ dozorovému úřadu ani SÚ. Jakmile ovšem porušení zjistí, je povinen jej bez zbytečného odkladu oznámit správci. Nařízení přímo nestanovuje náležitosti ohlášení správci ze strany zpracovatele

Na správci leží odpovědnost za splnění ohlašovací povinnosti vůči DÚ a SÚ - zpracovatelská smlouva by měla obsahovat konkrétní ujednání o ohlašovací povinnosti zpracovatele vůči správci a o minimálním rozsahu poskytovaných informací o porušení

Porušení zabezpečení OÚ

Výjimky z oznamovací povinnosti subjektům údajů

1. *v případech, kdy přijatá technická opatření zajišťují, že dotčené OÚ jsou nesrozumitelné pro kohokoli, kdo nemá oprávnění k přístupu k nim – šifrování*

2. *pokud správce po zjištění porušení zabezpečení přijme taková opatření, že se neprojeví vysoké riziko pro práva a svobody SÚ*

3. *pokud by oznámení znamenalo pro správce vynaložení nepřiměřeného úsilí – např. nemá možnost s přiměřeným úsilím získat kontaktní údaje na SÚ*

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Posouzení vlivu na ochranu OÚ

Pověřenec pro ochranu OÚ

Posouzení vlivu na ochranu OÚ

Čl. 35 a 36 Nařízení

Pro správce usazené na území ČR přináší Nařízení nově povinnost provádět v určitých případech tzv. posouzení vlivu na ochranu OÚ. Pokud správce v rámci posouzení dojde k závěru, že u zamýšleného zpracování OÚ nelze vhodnými opatřeními riziko zmírnit, předá dokumentaci k zamýšlenému zpracování dozorovému úřadu, aby vše posoudil v rámci předchozí konzultace

Posouzení vlivu na ochranu OÚ je nutné zejména v případech:

a) **automatizovaného zpracování** OÚ **vč. profilování** s právními účinky nebo jiným rozsáhlým dopadem na FO

b) **rozsáhlého zpracování zvl. kategorií OÚ** nebo OÚ týkajících se rozsudků v trestních věcech (čl.9, odst.1 a čl.10 Nařízení)

c) **rozsáhlého systematického monitorování veřejných prostorů**

Posouzení vlivu na ochranu OÚ

Operace zpracování OÚ obsahující faktory s vysokým rizikem

- **profilování** a **jiný scoring** SÚ vč. **automatizovaného rozhodování** s právními nebo obdobně významnými účinky
- **systematické monitorování** SÚ
- **zpracování citlivých údajů** (vč. např. údajů o platebních kartách..)
- **zpracování OÚ ve velkém rozsahu** (nemocnice, banky, MHD…)
- **kombinování OÚ z různých datasetů** (datových sad)
- **zpracování OÚ týkajících se zvlášť zranitelných osob** (děti, senioři, osoby se zdravotním hendikepem…)
- **zavádění nových technologií** nebo organizačních řešení

Posouzení vlivu na ochranu OÚ

V Nařízení není pojem „posouzení vlivu na ochranu osobních údajů“ přímo definován, ale čl. 35, odst. 7 stanovuje, jaké náležitosti musí přinejmenším splňovat:

a) systematický popis zamýšlených operací zpracování a účely zpracování, případně včetně oprávněných zájmů správce
b) posouzení nezbytnosti a přiměřenosti operací zpracování z hlediska účelů
c) posouzení rizik pro práva a svobody subjektů údajů
d) plánovaná opatření k řešení těchto rizik, včetně záruk, bezpečnostních opatření a mechanismů k zajištění ochrany OÚ a k doložení souladu s Nařízením, s přihlédnutím k právům a oprávněným zájmům SÚ a dalších dotčených osob

Posouzení rizik

Posouzení rizik pro práva a svobody osob:	
/Uvést, zda je u tohoto zpracování přítomen některý z níže uvedených rizikových faktorů/	
• Automatizované, systematické vyhodnocování osobních aspektů týkající se fyzických osob včetně profilování s následným rozhodováním s právním nebo obdobně významným účinkem	
• Rozsáhlé systematické monitorování veřejně přístupných prostorů	
• Zpracování OÚ zvláštní kategorie	
• Zpracování je rozsáhlé	
• Soubory dat, které byly porovnány nebo zkombinovány	
• Zahrnutí údajů týkající se zranitelných subjektů údajů	
• Inovativní používání nebo uplatňování technologických nebo organizačních řešení (např. biometrika)	
• Přesun dat přes hranice mimo Evropskou unii	
• Pokud samotné zpracování zabraňuje subjektům údajů vykonávat právo nebo využívat službu nebo smlouvu	
Jedná se o zpracování s vysokým rizikem pro práva a svobody osob:	Ano/Ne

Posouzení vlivu na ochranu OÚ

Schéma posouzení vlivu na ochranu OÚ (DPIA)

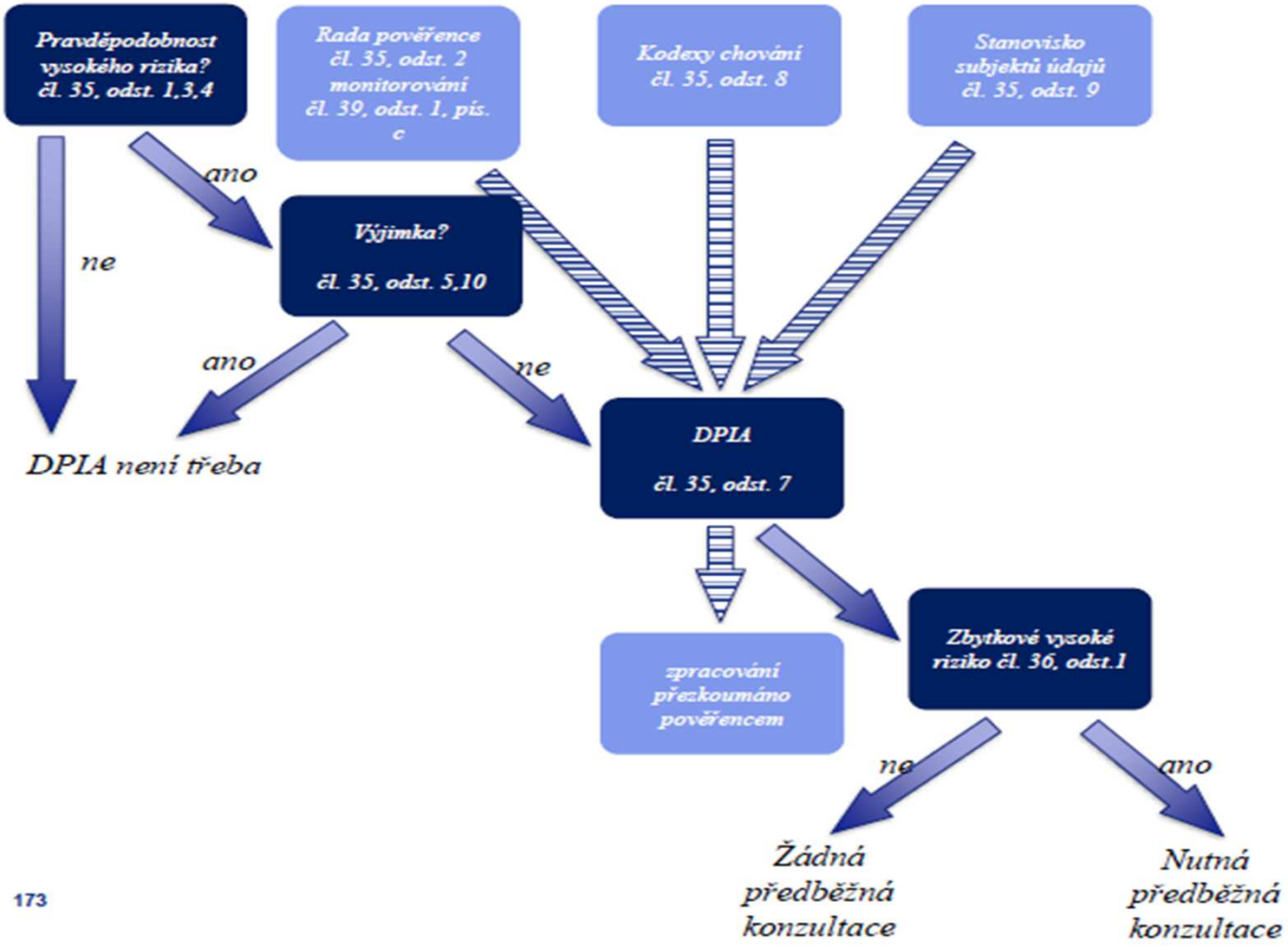

Posouzení vlivu na ochranu OÚ

Příklady posouzení vlivu u některých zpracování

Př.: *nemocnice zpracovává údaje o zdravotním stavu pacientů. V tomto případě se jedná o rozsáhlé zpracování citlivých OÚ, přičemž mnozí pacienti mohou být současně osobami zvláště zranitelnými. Nemocnice proto bude muset provést posouzení vlivu na ochranu OÚ*

Př.: *e-shop při návštěvě jeho stránek zobrazuje zákazníkům reklamy na základě jejich dřívějších objednávek. Jedná se sice o profilování, nicméně nejedná se o systematické nebo rozsáhlé zpracování. V tomto případě nebude muset e-shop provádět posouzení vlivu na ochranu OÚ*

Pověřenec pro ochranu OÚ

Dle čl.37 Nařízení bude muset část správců a zpracovatelů jmenovat pověřence pro ochranu OÚ (DPO – Data Protection Officer). Pověřenec bude muset fungovat jako samostatný poradní orgán, který se nemusí řídit obchodními či jinými zájmy správce nebo zpracovatele

Postavení pověřence v organizaci správce nebo zpracovatele:

- má mít **specifické** a v mnohých ohledech **nezávislé postavení**
- **nesmí se dostat do střetu zájmů**, v rámci jeho činnosti mu nesmějí být správcem ukládány žádné úkoly či pokyny
- **musí se vymezit proti postupu správce v rozporu s Nařízením** a ostatní legislativou na ochranu OÚ
- slouží jako **kontaktní místo pro dozorový úřad a SÚ**

Pověřenec pro ochranu OÚ

Jmenovat pověřence je povinné v následujících případech:

1. ***Zpracování provádí orgán veřejné moci či veřejný subjekt s výjimkou soudů v rámci svých pravomocí***
2. ***Hlavní činnosti správce spočívají v operacích zpracování, které vyžadují pravidelné a systematické monitorování SÚ***
3. ***Hlavní činnosti správce spočívají v rozsáhlém zpracování zvláštních kategorií OÚ dle čl.9 a OÚ týkajících se rozsudků v trestních věcech dle čl.10 Nařízení***

Přestože se na **správce či zpracovatele** povinnost dle čl.37, odst.1 Nařízení nebude vztahovat, **může pověřence jmenovat dobrovolně**. **V takovém případě** se na správce budou ve vztahu k pověřenci vztahovat veškeré **povinnosti a požadavky** Nařízení, **jako kdyby jeho jmenování bylo povinné**

Pověřenec pro ochranu OÚ

ad1 Orgány veřejné moci a veřejné subjekty

- ***státní orgány, např. ministerstva, různé správní úřady apod.***
- ***orgány samosprávy, a to jak územní, tak profesní (komory)***
- ***veřejnoprávní korporace – přenesený výkon státní moci (školy …)***

ad2 Hlavní činnost

- ***činnost, jež je primární aktivitou správce, kvůli které byl zřízen,***
- ***činnost, která je jeho hlavním cílem***
- ***sekundární činnosti – jsou od hlavní činnosti jasně oddělitelné***

ad3 Rozsáhlé zpracování zvl. kategorií OÚ a údajů o TČ

- ***vybraná zdravotnická zařízení, náborové agentury***
- ***veřejné rejstříky (trestů, přestupků), státní zastupitelství…***

Pověřenec pro ochranu OÚ

Příklady rozsáhlého zpracování OÚ:

- zpracování údajů o pacientech v rámci běžné činnosti nemocnice
- zpracování cestovních dat uživatelů městské hromadné dopravy (např. sledování prostřednictvím čipové karty)
- zpracování údajů o aktuální zeměpisné poloze zákazníků mezinárodních řetězců rychlého občerstvení pro statistické účely zpracovatelem zaměřeným na tuto činnost
- zpracování zákaznických dat v rámci běžné obchodní činnosti pojišťovny nebo banky
- zpracování osobních údajů vyhledávačem pro potřeby behaviorální reklamy
- zpracování dat (provozních, lokalizačních) poskytovatelem telefonních a internetových služeb

Pověřenec pro ochranu OÚ

Kvalifikace pověřence

Úroveň odbornosti a profesionální kvality:

- úroveň odbornosti by měla odpovídat citlivosti zpracovávaných OÚ, složitosti zpracování a úrovni technických prostředků zpracování
- dostatečné znalosti evropských a národních předpisů v oblasti ochrany OÚ
- znalost procesů zpracování správce, přehled o informačních systémech a zabezpečovacích opatření správce

Schopnost vykonávat úkoly pověřence

- dostatečné povědomí o IT, bezpečnosti, právu a lidských zdrojích
- určitý standard morální a etické integrity

Pověřenec pro ochranu OÚ

Úkoly pověřence (čl.39 Nařízení)

Poskytování informací a poradenství správcům nebo zpracovatelům a zaměstnancům, kteří provádějí zpracování, o jejich povinnostech podle Nařízení a dalších předpisů Unie nebo členských států v oblasti ochrany OÚ

- pověřenec by měl mít **velmi dobrou znalost Nařízení a ostatních právních předpisů v oblasti ochrany OÚ** a měl by je umět také správně vysvětlit a aplikovat v praxi
- měl by **zavést** takové **komunikační prostředky**, aby jej mohli **zaměstnanci správce či zpracovatele snadno kontaktovat** s případnými dotazy ohledně zpracování OÚ

Pověřenec pro ochranu OÚ

Úkoly pověřence (čl.39 Nařízení)

Monitorování souladu s Nařízením, dalšími předpisy Unie nebo členských států v oblasti ochrany údajů a s koncepcemi správce nebo zpracovatele v oblasti ochrany OÚ, včetně rozdělení odpovědnosti, zvyšování povědomí a odborné přípravy pracovníků zapojených do operací zpracování a souvisejících auditů

- shromažďování informací o procesech zpracování OÚ
- analýza procesů zpracování a ověřování jejich souladu s Nařízením
- poskytovat informace, rady a doporučení správci a zpracovateli ohledně zpracování OÚ a dodržování souladu zpracování s Nařízením

Pověřenec pro ochranu OÚ

Úkoly pověřence (čl.39 Nařízení)

Poskytování poradenství na požádání, pokud jde o posouzení vlivu na ochranu osobních údajů, a monitorování jeho uplatňování podle čl.35 Nařízení

Správce by měl požádat pověřence o stanovisko:

- zda je potřeba provádět posouzení a pokud ano, jakou metodiku případně zvolit, zda jej lze provést interně nebo zadat externě
- jaká opatření přijmout k zmírnění rizik ohrožení práv a svobod SÚ
- zda bylo posouzení provedeno správně a jak je následně aplikováno

Pověřenec pro ochranu OÚ

Úkoly pověřence (čl.39 Nařízení)

Spolupráce s dozorovým úřadem a působení jako kontaktní místo pro dozorový úřad v záležitostech týkajících se zpracování, včetně předchozí konzultace podle čl.36 Nařízení a případně vedení konzultací v jakékoli jiné věci

- pověřenec je povinen poskytnout DÚ v případě potřeby veškerou součinnost
- pověřenec bude s DÚ komunikovat např. ve věci předchozí konzultace, v případě kontrol a auditů a dále vždy, kdy DÚ bude uplatňovat své pravomoci vůči správci či zpracovateli
- pověřenec bude mít povinnost sdělit DÚ své kontaktní údaje

Pověřenec pro ochranu OÚ

Jmenování interního nebo externího pověřence?

Čl.37, odst.6 Nařízení dává správcům a zpracovatelům možnost místo svého zaměstnance pověřit výkonem funkce pověřence externí osobu (smlouva o poskytování služeb, o pracovní činnosti..)

Jmenování interního pověřence

- **především velcí správci a zpracovatelé** s velkým množstvím interních procesů a informačních systémů
- **výhody** – znalost prostředí, snadnější komunikace
- **nevýhody** – prevence střetu zájmů, zvl. ochrana proti ukončení pracovního poměru, limitace pro případnou náhradu škody způsobené zaměstnancem

Pověřenec pro ochranu OÚ

Jmenování interního nebo externího pověřence?

Jmenování externího pověřence

- spíše **střední a malé podniky** (nižší finanční náročnost)
- **výhody** – předcházení střetu zájmů, jednodušší změna pověřence, tým lidí okolo pověřence s různou odborností (IT, právník….)
- **nevýhody** – nemusí disponovat dostatečně detailními informacemi o organizaci správce nebo pověřence

Správce a zpracovatel má povinnost zveřejnit kontaktní údaje pověřence. Údaje by měly zahrnovat poštovní adresu, tel. číslo, e-mailovou adresu příp. zřídit kontaktní webový formulář

Pověřenec pro ochranu OÚ

Postavení pověřence

Čl.38, odst.1 Nařízení

„Správce a zpracovatel zajistí, aby byl pověřenec pro ochranu osobních údajů náležitě a včas zapojen do veškerých záležitostí souvisejících s ochranou osobních údajů“

- **včasné zapojení** především z důvodu zásady záměrné ochrany OÚ
- je nanejvýš vhodné, aby pověřenec byl přítomen všem procesům zpracování OÚ již od co nejrannějšího stádia
- pověřenec by měl **již od počátku** správci či zpracovateli dávat **stanoviska k zamýšlenému rizikovému zpracování** OÚ či k dostatečnosti zamýšlených technických a organizačních opatření

Pověřenec pro ochranu OÚ

Správce či zpracovatel by měli zejména zajistit:

- *pravidelné zvaní pověřence na jednání řídícího managementu*
- *přítomnost pověřence u rozhodování ohledně ochrany OÚ a včasné předání materiálů k poskytnutí kvalifikované rady*
- *konzultaci pověřence v případě porušení zabezpečení*
- *stanovisko pověřence v případě provádění posouzení vlivu na ochranu OÚ*
- *dostatečné finanční a hmotné zdroje (prostory a vybavení)*
- *snadnou dosažitelnost zaměstnanců, kteří zpracovávají OÚ pro pověřence*
- *zveřejnění kontaktních údajů na pověřence uvnitř organizace*
- *podporu jiných oddělení (právní, IT, personální…) v rámci organizace*
- *podporu pověřenci v oblasti dalšího vzdělávání*

Pověřenec pro ochranu OÚ

Ochrana postavení pověřence

Pověřenec nesmí být v rámci výkonu své funkce nijak úkolován ani instruován ze strany správce či zpracovatele (např. jak řešit stížnosti apod.). Soulad s Nařízením není odpovědností pověřence a nadále zůstává povinností a odpovědností správce nebo zpracovatele

- pokud je **pověřenec zaměstnancem** správce či zpracovatele, přiznává mu Nařízení **zvýšenou ochranu před jeho zaměstnavatelem** v souvislosti s plněním úkolů
- to ovšem neznamená, že se na takového pověřence nebude vztahovat obecná úprava pracovního práva

Pověřenec pro ochranu OÚ

Zabránění střetu zájmů

Pověřenec se nikdy nesmí dostat do pozice, kdy by určoval nebo schvaloval účely nebo prostředky zpracování. Kontroloval by vlastní činnost a tím se dostával do střetu zájmů

Pro vyloučení střetu zájmů je doporučeno:

- **určit pozice neslučitelné s výkonem funkce pověřence** (člen statutárního orgánu, personalista, interní právník, správce IT…)
- interním předpisem **identifikovat, co je střetem zájmů** a proč je zakázán a přijmout pravidla k jeho zamezení
- přijmout dostatečné **kontrolní mechanizmy** pro **detekci hrozícího střetu zájmů** (neslučitelnost některých pozic s výkonem funkce)

Pověřenec pro ochranu OÚ

Povinnost mlčenlivosti pověřence

Čl.38, odst.5 Nařízení

„Pověřenec pro ochranu osobních údajů je v souvislosti s výkonem svých úkolů vázán tajemstvím nebo důvěrností, v souladu s právem Unie nebo členského státu“

- je třeba vycházet z obecně zavedeného chápání tohoto pojmu (v návrhu adaptačního zákona řeší § 42)
- povinnost mlčenlivosti bude zahrnovat zákaz jednání, kterým by se neoprávněná osoba mohla seznámit s informacemi, ke kterým má pověřenec přístup v rámci výkonu své funkce
- pozor na trestněprávní odpovědnost pověřence (§180 tr. zákoníku)

Kodexy a osvědčení

Kodexy chování - čl.40 – 41 Nařízení

Pro potřeby mikropodniků, malých a středních podniků je možné, aby jejich zájmová a profesí sdružení v rámci odvětví vydávala kodexy chování, jejichž cílem bude s ohledem na specifika daného odvětví upřesnění dodržování povinnosti dle Nařízení s prvky samoregulace

Monitorování dodržování kodexu chování

- akreditovaným subjektem bude Český institut pro akreditaci o.p.s.
- ČIA bude oprávněn kontrolovat dodržování kodexů a bude mít pravomoc pozastavit účast správce nebo zpracovatele na dodržování kodexu příp. jej zcela vyloučit, pokud kodex nedodržuje

Kodexy a osvědčení

Vydávání osvědčení - čl.42 – 43 Nařízení

Získání osvědčení ve formě známky nebo pečetě je dalším prvkem, který má správců a zpracovatelům pomoci při prokazování souladu s Nařízením a ověřování jejich věrohodnosti ze strany SÚ

Vydávání osvědčení

- subjektem pro vydávání osvědčení může být dozorový úřad nebo „vnitrostátní akreditační orgán“, v tomto případě ČIA
- osvědčení bude vydáváno na dobu 3 let s možností prodloužení na další období v případě plnění podmínek vydání osvědčení
- může přinést výhody správcům (předávání OÚ) i zpracovatelům (zjednodušení procesu jejich výběru správcem)

Obecné nařízení č.2016/679 o ochraně osobních údajů (GDPR)

Dozorové úřady

Právní ochrana

Dozorové úřady

Problematiku dozorových úřadů řeší čl.51 – 59 Nařízení

Dozorovým úřadem v ČR je Úřad na ochranu osobních údajů (ÚOOÚ), a to pro veškeré zpracování OÚ s výjimkou zpracování zpravodajskými službami. V evropském kontextu má ÚOOÚ poměrně silné postavení s tomu odpovídajícími kompetencemi

- všechny členské státy, na které dopadá Nařízení, jsou povinny do 25.5.2018 informovat Evropskou komisi o vnitrostátní úpravě výkonu dozoru nad uplatňováním Nařízení
- správce, zpracovatel a **nově i SÚ** mají právo na soudní ochranu před DÚ (správní soudnictví)

Právní ochrana

Právo podat stížnost u dozorového úřadu (čl.77 Nařízení)

Nařízení navazuje na dosavadní úpravu podle §29 ZOOÚ ohledně podávání podnětů a stížností na porušení povinností stanovených ZOOÚ a zpřesňuje, že podáním takové stížnosti je právem SÚ

Stížnost může být vyřízena:

- **napomenutím** správce či zpracovatele,
- **dočasným či trvalým omezením zpracování** OÚ nebo
- **pokutou**

Dozorový úřad je **povinen informovat do 3 měsíců** SÚ o průběhu vyřizování jeho stížnosti

Právní ochrana

Právo na soudní ochranu proti DÚ (čl.78 Nařízení)

Každý má právo napadnout závazné rozhodnutí dozorového úřadu, které se jej týká. Řízení se zahajuje u soudu, v jehož obvodu se nachází dozorový úřad. Žalobou je možno se bránit proti právně závaznému rozhodnutí dozorového úřadu

- postup při uplatnění soudní ochrany proti rozhodnutí dozorového úřadu se řídí příslušnými předpisy správního práva
- správce, zpracovatel a nově také SÚ musí nejprve vyčerpat všechny řádné opravné prostředky v řízení před správním orgánem
- v řízení před ÚOOÚ je takovým opravným prostředkem rozklad

Právní ochrana

Právo na soudní ochranu proti správci a zpracovateli (čl.78 Nařízení)

SÚ má právo využít soudní ochranu proti správci nebo zpracovateli pokud se domnívá, že při jejich činnosti dochází ke zpracování jeho OÚ v rozporu s Nařízením (OÚ jsou nepřesné, zpracování není založeno na žádném právním titulu apod.)

- prostředkem právní ochrany proti správci či zpracovateli může být např. žaloba na zdržení se dalšího zpracování nebo žaloba na náhradu způsobené újmy
- příslušným je soud čl. státu, kde má správce či zpracovatel provozovnu nebo soud čl. státu, kde má SÚ obvyklé bydliště

Újma a sankce

Sankce podle GDPR

Správní	Civilní	
Peněžitá pokuta až do 20 mil. EUR nebo do 4 % ročního obratu	Náhrada škody	+ Náhrada nemajetkové újmy

- Národní legislativa může stanovit další správní sankce
- Národní legislativa může zmocnit neziskovou organizaci k podávání stížností i bez zmocnění dotčeným subjektem údajů

- Možnost žalovat u soudů v zemi bydliště subjektu údajů
- Možnost subjektu údajů nechat se zastoupit neziskovou organizací zaměřenou na ochranu osobních údajů
- Společná a nerozdílná odpovědnost správce a zpracovatele

Újma a sankce

Právo na náhradu újmy (čl.82 Nařízení)

V logické návaznosti na právo na účinnou soudní ochranu SÚ vůči správci či zpracovateli přiznává Nařízení SÚ právo na náhradu hmotné či nehmotné újmy, způsobené zpracováním, porušujícím Nařízení

- Nařízení zpřesňuje stávající úpravu dle §21 ve spojení s §8 ZOOÚ
- **odpovědnost správce je širší než odpovědnost zpracovatele** - ten odpovídá za újmu pouze ve dvou případech:
    a) při **porušení povinností, které mu přímo ukládá Nařízení**
    b) kdy **jedná nad rámec zákonných pokynů správce** nebo v **rozporu s nimi** (např. zapojí dalšího zpracovatele)

Újma a sankce

Ukládání správních pokut (čl.83 Nařízení)

Ukládání správních pokut musí být účinné, přiměřené, ale zároveň odrazující. Ne za každé porušení Nařízení musí být udělena pokuta. Správce může být nejprve upozorněn že zpracování není v souladu s Nařízením nebo může být správce, jehož operace zpracování porušily Nařízení, napomenut nebo mu může být nařízeno, aby vyhověl žádosti SÚ

- podle nařízení může být uložena správní pokuta až do výše 20 mil. EUR nebo 4% celosvětového ročního obratu
- **v návrhu zákona o zpracování OÚ se počítá s pokutami v rozmezí 1 mil. – 10.mil Kč**

Újma a sankce

Sankce (čl.84 Nařízení)

Jiné sankce se uplatňují tam, kde nelze přistoupit k uložení správní pokuty. Sankce se budou týkat např. případů, kdy se zaměstnanec správce nebo zpracovatele dopustí přestupku povinnosti mlčenlivosti. Stejného přestupku se mohou dopustit např. znalci, svědci v řízeních nebo členové stutárních orgánů

- **porušení ochrany OÚ může mít i trestněprávní následky** možným spácháním trestného činu neoprávněného nakládání s osobními údaji podle **§180 trestního zákoníku** s trestní sazbou až 8 let nepodmíněně
- přichází v úvahu také **trestní odpovědnost právnických osob**

Platnost a účinnost Nařízení

Mějte prosím v patrnosti, že:

Nařízení vstoupilo v platnost 20 dní po jeho vyhlášení v Úředním věstníku EU, tedy 24. května 2016.
Nařízení nabývá použitelnosti – účinnosti dne 25. května 2018.
Nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech EU